

VÝROČNÍ ZPRÁVA za rok 2005

očima ředitele

ZOOŠKOLA, nová provizoria a zamyšlení nad rozvojem děčínské zoo

Uplynulý rok znamenal velmi složitou a náročnou zkoušku připravenosti naší zoo na rozsáhlejší investiční projekty. Zcela jasně se ukázalo, že ačkoliv jsme častokrát a opakovaně dosáhli na dotace a příspěvky z nejrůznějších zdrojů, jsou meze, které bez masivnější podpory zřizovatele překročit nedokážeme. Za posledních dvacet let zoo dostala do vínku 4 rozvojové materiály, ať už se jmenovaly koncepce, studie či program rozvoje skutečný rozvoj zoo však nadále probíhá nekonceptně a v závislosti na tom, která její část je právě v kritickém stavu či na kterou lze právě získat příspěvek z vnějšího zdroje. Přitom fakt, že zoo v posledních deseti letech zcela jednoznačně prošla daleko výraznějším rozvojem než v desetiletí předcházejícím, je zřejmý a viditelný. Málokdo si však dovede představit a hlavně pochopit, že všechno to, co se v posledních letech podařilo udělat, je stále zoufale málo a neodpovídá to potřebám, které zoo má. Chybějící hospodářské zázemí či zázemí pro návštěvnické služby, nevyhovující a nefunkční obvodové oplocení, řada provizorních objektů pro chovaná zvířata, ale i stav přístupové komunikace či parkovacích ploch to vše nás výrazně dělí nejen od evropského, ale v současnosti již i od národního standardu. Navíc areál zoo je natolik složitý a provázaný komplex, že jeho rozvoj nelze řešit jakousi postupnou výměnou jednotlivých objektů, ale opět jen a jen komplexně. Pokud se tak neděje, stojí nás to úsilí a mnoho prostředků.

Pátý rok nového tisíciletí byl jednoznačně ve znamení realizace doposud největšího investičního projektu v historii zoo s názvem „ZOOŠKOLA – Středisko environmentální výchovy Zoo Děčín“. Tento projekt měl a ještě bude mít řadu etap a v podstatě by měl být nikdy nekončící knihou, neboť představuje praktickou realizaci jedné ze čtyř základních složek obecného poslání nejen naší, ale všech zoologických zahrad po celém světě. Je jí informační, osvětová, výchovná a vzdělávací činnost, která se poslední dobou označuje výrazem environmentální výchova, vzdělávání a osvěta veřejnosti – EVVO a kde zoologické zahrady hrají velmi důležitou, i když z hlediska řady institucí často přehlíženou roli.

Tato role tkví v tom, že zoo na celém světě jsou přirozenými centry, kam míří lidé za poznáním, ale především oddechem a zábavou. Stejně intenzívně jsou zoo vyhledávány jako cíle turistů. Výsledkem je návštěvnost, která se celosvětově odhaduje na více než 125 miliónů osob ročně a v česko-slovenském měřítku je to okolo 5,5 miliónů (údaj za rok 2005).

Pokud tedy jsou k dispozici informace, poselství či výzvy, které je třeba šířit mezi velkým počtem osob a směrem k široké veřejnosti, jsou zoo optimálním místem, neboť během svého pobytu v zoo má návštěvník klid, dostatek času a prostoru k přijímání těchto informací, k přemýšlení o jejich významu a smyslu a živá zvířata jsou tak mocným a atraktivním katalyzátorem tohoto procesu, že bychom těžko hledali jinou alternativu.

Nekonečná řada zkušeností zoo dokazuje, že učení v zoo skutečně naplňuje dávnou představu o „škole hrou“ a objevily se dokonce experimenty, kdy po dohodě se školou byla část výuky (nejen biologické, ale i jiné předměty!) přenesena do prostředí zoo a toto opatření se setkal s naprostým úspěchem.

Náš příspěvek do tohoto celosvětového procesu se začal prakticky naplňovat v roce 2001, kdy jsme uzavřeli rámcovou dohodu se Zoo Drážďany o vybudování tzv. 1. přeshraniční zoo-školy, tedy oddělení, specializovaného na výše uvedené činnosti v oblasti práce s veřejností. Žel, na německé straně nenalezl projekt přiměřenou podporu a byl prakticky ukončen předčasným odchodem tehdejšího ředitele Zoo Drážďany Prof. Huberta Lückera z funkce. Od té doby se přes naši velkou snahu nepodařilo nalézt na německé straně odpovídajícího partnera, který by měl zájem, ale i možnosti ve společném projektu pokračovat.

Na české straně však projekt mohl pokračovat dál: naše zoo v letech 2002–2005 hojně využila možností, daných Fondem malých projektů programu Evropské unie CBC PHARE a výsledkem bylo vytvoření oddělení pro práci s veřejností a vybudování materiálové základny i programové

nabídky. Mezitím se objevila řada dalších možností jak financovat tuto činnost a naše zoo by jistě mohla získat daleko víc, nebýt zásadního negativního faktoru: tak jako této zoo od jejího založení chybí např. veterinární ošetrovna nebo sklady krmiv, chyběly jí i prostory pro práci s veřejností. První samostatná „kancelář“ byla zřízena v roce 1992 ve stísněných prostorách objektu tzv. „chaty“ z roku 1970, kompletně obložené azbestovými deskami, mezi nimiž byla kdysi tepelná izolace, v roce 1992 již pouze myši sídliště... Veškeré tiskoviny, nezbytné pro tuto práci, byly uloženy ve vyřazeném mrazícím boxu na dvoře za správní budovou, jehož jedinou předností bylo, že se do něj nedostaly myši. Sociální zařízení bylo rozsáhlé celý okolní porost mezi „chatou“ a ostatními objekty. Mimochodem, setkal jsem se s názory, že tato „chata“ údajně slouží řediteli k jeho víkendovým pobytům...

V přízemí „chaty“, naštěstí vyzděném, bydlel pan Nosek, svobodný mládenec, který v zoo pracoval řadu let jako zedník a později hlídač. Během svého zednického působení v 70. a 80. letech sám a vlastníma rukama postavil z plynosilikátů a jiných materiálů obdobné kvality řadu objektů a expozic, které jsou v zoo dodnes a jejich plynosilikátové základy nás ještě dnes ohromují svou trvanlivostí (např. objekt pro papoušky vlnkované, opice či levharty). To však není sarkasmus zoo na nic jiného neměla, na rozdíl od řady jiných a daleko mladších kolegyň, kde architekti vesele realizovali svoje náročné představy o betonových obydlích pro zvířata obložených totalitními obklady. Protože pan Nosek žil sám, obdržel za věrné služby „azyl“ v podobě ubytování v přízemí zmíněného objektu „chaty“. Podmínky a stav, v jakém byly tyto prostory, zde raději s ohledem na citlivé duše čtenářů nebudu popisovat.

V roce 1993 se tzv. „propagace“ přestěhovala do objektu pokladny vstupenek, opět bez jakéhokoli sociálního vybavení a skladovacích prostor, o celkové ploše asi 15 m². Úmrtím pana Noska se objevila senzační možnost zřídit v jeho „bytě“ alespoň kancelář

s příslušenstvím jako je WC a umyvadlo, pořád ještě bez jakýchkoli skladovacích prostor, natož místnosti pro výuku či jiné aktivity pro veřejnost. Luxus o výměře asi 45 m², který nejprve sloužil jedinému zaměstnanci, přestal být luxusem v dobách, kdy zde na realizaci projektů o celkové průměrné roční hodnotě okolo 1,5 miliónu korun pracovali běžně 34 zaměstnanci, občas až 5 i 6, probíhala zde veškerá jednání, byly zde uloženy pomůcky a potřeby pro běžnou práci, včetně výstavních panelů, archiv a celá odborná knihovna zoo.

S ohledem na vzrůstající možnosti podpory práce s veřejností bylo souběžně s přípravou programů nutno zajistit i odpovídající prostory. Připravili jsme proto projektový záměr s názvem „Informační centra Zoo Děčín“, s cílem vybudovat komplexní prostory a zázemí pro práci s veřejností, zahrnující 3 z jejích složek: výukovou ve stávající správní budově, informační (nová vstupní budova a návštěvnické centrum) a klubovou činnost (včetně expoziční části v objektu Teplická č. 19). Tento záměr schválilo v lednu roku 2002 zastupitelstvo města, avšak bez jediné koruny na přípravu či realizaci. V témže roce se naskytla možnost požádat o příspěvek v rámci nového programu Státního fondu životního prostředí, zaměřeného na podporu vzniku tzv. středisek environmentální výchovy. Narychlo jsme tedy připravili alespoň základní materiály, potřebné k podání žádosti, a z důvodu nedostatku financí pouze jednoduché studie. Žádost o příspěvek byla podána v roce 2003, pod názvem „ZOOŠKOLA – Středisko environmentální výchovy Zoo Děčín“ se však skrývaly pouze dva ze tří plánovaných objektů, neboť zoo již nezbývaly žádné prostředky na technické podklady k objektu nové vstupní budovy.

V listopadu 2003 přišlo kýžené rozhodnutí SFŽP o poskytnutí příspěvku na realizaci ve výši 70 % z výdajů. Zoo sice tou dobou měla projekt ke stavebnímu povolení na rekonstrukci správní budovy, podobný dokument však v případě druhého objektu chyběl. Nechtěli-li jsme si příspěvek nechat ujít, museli jsme hledat řešení. Část dokumentace uhradil odbor rozvoje města, část jsme museli doplatit z rezervních zdrojů, ušetřených průběžně hlavně díky našim sponzorům, kteří přispívali na výživu a krmení našich zvířat. Než se však podařilo dát dohromady dokumenty, požadované poskytovatelem příspěvku, přišlo zvýšení sazby DPH u stavebních prací a byl tu první problém. Další vznikl po ocenění projektů rozpočtářem, jelikož náklady, původně odhadované na základě studií ve výši necelých 10 miliónů, se vyšplhaly na 14 miliónů. Dalším bylo ještě komplikovanější zadávání veřejných zakázek podle nového zákona. Tato etapa procesu přípravy byla za-

vršena vyhlášením zadávacího řízení, které bylo v prosinci 2004 po vyhodnocení zrušeno, v lednu 2005 však bylo na základě usnesení Rady města vyhlášeno znovu. Celé 4 měsíce trvalo, než se celý zákonný proces podařilo zakončit úspěšným uzavřením smlouvy o dílo mezi investorem a vítěznou děčínskou stavební firmou Stamo s.r.o. Až v tomto okamžiku bylo možno shromáždit i další podklady, požadované ze strany SFŽP ČR pro uzavření smlouvy o poskytnutí příspěvku a realizace mohla teoreticky konečně začít.

V praktické rovině jsme však my, jako konečný uživatel, byli postaveni do velmi složité situace. Nebytové prostory v Teplické ulici jsme vyklidili velmi rychle a realizace této části projektu nestálo nic v cestě. Horší to bylo s objektem správní budovy. V jejích rekonstruovaných prostorách a v těsném sousedství byla podstatná část provozního zázemí zoo:

šatny a sociální zařízení pro zaměstnance včetně jídelny, která byla po dlouhých 30 let jedinou místností, kde mohla proběhnout setkání většího počtu osob, včetně setkání adoptivních rodičů, setkání s hosty různých akcí pro veřejnost či přednášky
sklepní prostory s líhněmi a odchovnou ptačích mláďat, zimovištěm a úložným prostorem
přípravna a jediný sklad krmiv a chovatelských potřeb pro zvířata
odchovna hmyzu, určeného ke krmení
odstavné klece pro náhodně přinesená handicapovaná zvířata z volné přírody
provozní prostranství za správní budovou
již uvedený vyřazený mrazicí box coby sklad suvenýrů

Velmi dlouho jsme se zabývali různými možnostmi řešení. Vzhledem k tomu, že rozvoj zoo nebyl v minulosti řešen opravdu komplexně, neměla zoo k dispozici žádné náhradní prostory. Možnost výstavby dlouho plánované budovy s provozním a technickým zázemím se každoročně odsouvala na neurčito, stejně jako řada dalších plánů a záměrů zoo. Nebylo proto jiné řešení, než začít znovu improvizovat, tak jako již mnohokrát v historii zoo, pominu-li samozřejmě možnost projekt zastavit a příspěvek odmítnout.

Po mnoha úvahách byl zvolen následující postup:

a) opravit prostory v 2. patře správní budovy, kde do té doby byla místnost, sloužící částečně jako kancelář a jako hostinský pokoj k přenocování v případě transportů zvířat z nebo do větší vzdálenosti a dále archiv a sklad tiskopisů. Sem přesunout pracovnu ředitele a jeho asistentky.

b) pořídit provizorní objekt na jiném místě v zoo a přesunout do něj část kanceláří, umístěných v 1. patře správní budovy. Sem přesunout pracovnu účetní a ekonomky. Po úvaze bylo rozhodnuto, že pořídíme objekt charakteru dřevěného zatepleného srubu, který nebude spojen s podkladem a bude ho tak možno kdykoli přemístit a využívat jinde pro jiné účely. Řešení formou investiční výstavby bylo finančně, časově i legislativně nemožné.

c) do uvolněných prostor v 1. patře (4 kanceláře) přestěhovat kanceláře zoologa, technika a odd. pro práci s veřejností (3 osoby), umístěné v přízemí i patře tzv. dřevoazbestové „chaty“, s tím, že po dokončení rekonstrukce se 2 zaměstnankyně přestěhují do nové kanceláře pro návštěvnické služby v přízemí

d) upravit prostory „chaty“ a přestěhovat do ní šatny a sociální zařízení zaměstnanců

e) rekonstruovat část vybraného provizorního objektu v hospodářské části a přetěhovat sem přípravnu krmiv a sklady, včetně skladu masa. K tomu bylo dále nutno zřídit alespoň WC pro zaměstnance a uvolnit některé stávající prostory pro účely skladování. Jelikož tyto prostory chyběly, byli jsme nuceni pořídit dvě stavební buňky a tu, která byla v lepším stavu, adaptovat na WC.

Bylo jisté, že tento komplex opatření bude stát mnoho času i peněz. Pro snadný průběh stavby bylo nutno uvolnit správní budovu co nejdříve. To jsme však nemohli udělat dříve, než po ukončení zadávacího řízení na dodavatele stavby a podpisu smlouvy, neboť nebylo jisté, zda se projekt nakonec uskuteční či ne.

Netrpělivě jsme proto očekávali výsledek schvalovacího procesu a rozhodli jsme se, že ve snaze o zjednodušení a urychlení pověříme realizaci potřebných opatření stavební firmu, která bude vybrána v zadávacím řízení a která tím bude současně (dle kritérií výběru, stanovených Radou města) v podstatě označena za nejlevnější.

Ihned po uzavření smlouvy jsme tedy začali jednat s firmou Stamo s.r.o., která do této chvíle netušila nic o tom, co bude třeba provést, aby mohly stavební práce v zoo vůbec začít. Díky její flexibilitě byla veškerá opatření dokončena během 7 týdnů a rekonstrukce správní budovy mohla začít. Výjimku tvořila specializovaná dodávka dřevěného srubu, kde byla jako nejlevnější vybrána firma Alpin-LT s.r.o. Litoměřice, která podobně flexibilně zajistila dodávku srubu.

Nastalo horečné období stěhování, přepojování sítí, telefonů a různých logistických opatření. Část inventáře musela dočasně skončit v tak bizarních prostorách jako je sklad sena či prázdné vnitřní stáje. Vedoucí technického úseku se dokonce musel spokojit

s dočasnou kanceláří v další ze stavebních buněk, která kdysi sloužila osádce Technických služeb, která dříve sídlila na okraji areálu zoo a zajišťovala péči o okolní lesopark.

Celou tuto složitou akci se podařilo dokončit v úměrném termínu. V konečném výsledku se dá říci, že jsme si poněkud polepšili v oblasti technického stavu infrastruktury, velmi se však zkomplikovala organizace vnitřní činnosti zoo i organizace v oblasti vztahů s dodavateli. Navíc u deklarovaného zlepšení infrastruktury má pocit uspokojení zároveň hořkou příchuť: Investované dva milióny by v případě komplexního přístupu v otázce Programu rozvoje nemusely být investovány do dalších provizorií a mohla za ně vzniknout nová atraktivní expozice.

Do všech těchto opatření jsme investovali přes dva milióny korun, které byly nastřádány v období 2002–2005 a uspořeny díky obdržným příspěvkům na výživu zvířat a příspěvku ze státního rozpočtu ve výši asi 700 000,- na provozování zoo, který jsme obdrželi v druhé polovině roku 2004 a se souhlasem zřizovatele prostředky tím uspořené ponechali v rezervním fondu zoo. V uvedeném období jsme záměrně neinvestovali do jiných větších akcí v oblasti expozic a připravovali se tak na tento velký projekt.

Tuto rezervu jsme vytvořili zcela záměrně z prostého důvodu: V době přípravy zadání a projektové dokumentace „ZOOŠKOLY“ jsme realizovali velké množství různých projektů a jiných aktivit. Nebyl absolutně žádný časový prostor na to, abychom se soustředili na podrobné věcné zadání a detaily investičního projektu. Obecný záměr a představa (informační a osvětové centrum, výukové prostory, nové expozice) byly dané a rozvádět je do podrobností nebylo možné. Proto jsem se rozhodl, že v této fázi se soustředíme na základní stavební řešení a po ukončení rekonstrukce zajistíme vybavení a vytvoření expozic částečně vlastními silami, částečně prostřednictvím specializovaných dodavatelů (např. expoziční prvky jako umělé skály, nádrže atd.). Proto jsem se snažil, aby naše finanční rezerva byla co nejvyšší a konečný výstup co nejatraktivnější, nejmodernější a nej kvalitnější. Přitom jsme spoléhali, že souběžně s realizací „ZOOŠKOLY“ nebo neprodleně po ní dojde k vybudování provozně-technického zázemí. Nebylo tomu tak a většina rezerv musela být použita na to, aby realizace „ZOOŠKOLY“ mohla vůbec začít.

Další rezervy byly čerpány na opatření, plynoucí z nedostatečně podrobně zpracované stavební dokumentace, která neřešila řadu stavebních a technických detailů. Prostředky na PD totiž postačovaly pouze na projekt ke stavebnímu povolení, v případě objektu Teplická 19 na projekt stavby. Dále se v průběhu stavebních prací zřetelně projevila naše původní snaha realizovat projekt co nejúspěšněji a bez vysokých nároků na příspěvek SFŽP a spolufinancování z rozpočtu města. Tato dobře míněná snaha se nám samozřejmě nakonec vymstila, protože se jednoznačně prokázalo, že na všem se šetřit nedá a nemá. Nejvýraznějším příkladem bylo řešení vstupu do prostor v objektu v Teplické ulici, kdy jsme původně chtěli ponechat stávající vstupní dveře o šířce 90 cm a navíc nevhodně umístěné mimo pohled kolemjdoucích. Proto jsme se po důkladném zvážení rozhodli, že budeme usilovat o jiné řešení, tedy moderní automatické dvoukřídlé dveře. Toto řešení bylo oceněno na 200 000 Kč, takovéto z kvalitnění jsme však museli zaplatit ze zmíněných rezerv.

Z tohoto důvodu jsme v rámci přípravy rozpočtu na rok 2006 požádali o příspěvek nad rámec provozního příspěvku, který by tak kompenzoval čerpání rezerv zoo. Díky pochopení příslušných orgánů města (ekonomický odbor, rada i zastupitelstvo) jsme v závěru roku tento příspěvek opravdu obdrželi. Kromě toho vzrostla i částka, kterou orgány města přispěly na realizaci projektu v rámci spolufinancování a která pokryla další vzniklé vícepráce nebo z kvalitnění obou rekonstruovaných objektů.

Jak jsem již uvedl, zahajovali jsme realizaci projektu s představou, že specializované dokončovací práce, zejména tvorbu nových expozic, zajistíme vlastními silami. Již v průběhu stavebních prací však bylo třeba promítat do řady částí staveb naše představy a záměry, týkající se konečného vzhledu a funkce nových prostor a tyto představy a výsledné požadavky projednávat s dodavatelem projektu i staveb a s dalšími subdodavateli. Často jsme jednali o věcech, jejichž konečná podoba bude zřejmá až v procesu tvorby expozic, a tak tato část realizace byla velmi náročná. Díky pochopení a vstřícnosti všech zúčastněných, především dozoru investora, pana Petra Kužela a stavbyvedoucího pana Jiřího Kopeckého, kteří spolu se mnou a zástupci řady dalších firem trávili na kontrolních dnech stavby celé hodiny, se povedlo drtivou většinu všech odchylek, nedostatků nebo nejasností úspěšně a efektivně vyřešit.

Projekt „ZOOŠKOLA“ se na konci roku 2005 přiblížil ke konci své nejdůležitější fáze, tj. zřízení prostor pro práci s veřejností v rámci většiny nových programů. Návštěvnické centrum a nové administrativní centrum zoo, schválené kdysi orgány města, ovšem zůstávají v nedohlednu, stejně jako realizace ostatních objektů, které jsou naplánovány v dokumentu Program rozvoje ZOO do roku 2008.

Návštěvnost zoo

Stejně jako o rok dříve prošlo branou naší zoo více než 70 000 návštěvníků. Zoo si tím nadále udržuje přední místo v rámci Ústeckého kraje a prvenství v děčínském regionu. Tento počet byl jednoznačně podpořen i akcemi, které naše zoo v roce 2005 uspořádala, včetně průvodcovských služeb, které jsme loni začali poskytovat historicky poprvé i tím, že jsme se daleko výrazněji zapojili do aktivit celoevropské kampaně EAZA, nazvané „ShellShock“.

Rozvoj zoo

Zoo Děčín je držitelem licence k provozování zoologické zahrady v souladu s novým zákonem, aplikujícím právo Evropské unie na české podmínky. Opět díky tomu obdržela příspěvek z programu Ministerstva životního prostředí ČR Příspěvek zoologickým zahradám, tentokrát ve výši téměř 800 tisíc Kč. Kromě toho proběhla v říjnu 2005 historicky první kontrola plnění podmínek pro vydání licence, kterou naše zoo prošla úspěšně a bez výhrad. Zástupci kontrolního týmu se však pozastavovali nad tím, že zoo jako jediná z ostatních držitelů licence dosud nemá vybudované komplexní moderní hospodářské zázemí.

Toto zázemí je v současnosti naším nejpalcivějším problémem. Máme vše, co je potřeba k jeho realizaci (projekt, stavební povolení), chybí však prostředky. Bez ohledu na platnost schváleného Programu rozvoje Zoo Děčín do roku 2008 chybí prostředky nejen na realizaci hospodářského zázemí, ale na řadu dalších staveb a technickou infrastrukturu zásadního významu. Navíc již zoo nemá k dispozici projektovou dokumentaci pro možnost podání žádostí o příspěvek z jiných zdrojů než je rozpočet města. Převážná většina projektů, které zajistila vlastními prostředky nebo s částečnou podporou zřizovatele byla realizována, a to ve velké míře (až na výjimky typu expozice medvědů) se získáním příspěvků z jiných zdrojů. Možnosti zoo jsou tedy nyní vyčerpány, neboť musela veškeré volné prostředky soustředit na realizaci a dokončení největšího investičního projektu ve své historii „ZOOŠKOLA – Středisko environmentální výchovy Zoo Děčín“ (viz samostatný příspěvek „Rok 2005 očima ředitele – ZOOŠKOLA, nová provizoria a zamyšlení nad rozvojem děčínské zoo“. I po jeho dokončení však bude děčínská zoo proměněna

z pouhých 30 % a navíc řada staveb, realizovaných v 90. letech bude vyžadovat údržbu většího rozsahu.

Ačkoliv jsme během roku 2004 připravili a spolu s Architektonickou kanceláří Děčín zpracovali rozsáhlý rozvojový dokument v podobě studie souboru 23 moderně koncipovaných staveb, studie proveditelnosti, ekonomické analýzy a vlivu na životní prostředí včetně zpracování žádosti o příspěvek ze Strukturálních fondů EU, musely být další rozvojové aktivity zastaveny, neboť nebyly poskytnuty žádné prostředky na zpracování projektů ke stavebnímu povolení. Zoo tak přišla o možnost ucházet se o příspěvky na realizaci dalších staveb, např. ze Společného regionálního operačního programu.

Přes to všechno jsme neustali v získávání prostředků z jiných zdrojů, alespoň tam, kde není nutná větší investice do přípravné dokumentace. Fond vodního hospodářství Ústeckého kraje nám pomohl financovat podstatnou část opatření, díky kterému byla dokončena dlouholetá a vleklá rekonstrukce místního vodovodu a kanalizace a dále instalován zavlažovací systém ve třech největších výběžích. Pískovcové podloží, slabá vrstva zeminy a působení chovaných zvířat totiž v těchto výběžích neumožňovalo expanzi travního porostu, což mělo negativní vliv na vzhled těchto expozic, ale i vlastní chovné podmínky zvířat. Celkové náklady projektu dosáhly 552 000 Kč, z toho dotace kraje činila 322 000 Kč. Na realizaci projektu se podílely následující firmy: Stavební firma Jan Severa, Rolson.cz s.r.o. a AG Servis Rudolf Kužela.

Jakousi přípravou na změnu pojetí činnosti v oblasti návštěvnických služeb a první vlašťovkou, hlásící plánované dokončení prostor pro práci s veřejností „ZOOŠKOLA“, se stala instalace nové vstupní brány do areálu zoo, jejíž atraktivní a přitom velmi levné řešení bylo veřejnosti představeno 29. 4. Bránu vyrobila firma Sublima podle grafického návrhu našeho dvorního grafika, akad. mal. Michala Weina.

Nejvýznamnější odchovy

Opět se nám podařilo odchovat řadu vzácných a ohrožených druhů zvířat. Nejradošnějšími přírůstky byla mláďata těchto druhů: sambar skvrnitý, norek evropský, kamzík běláč, vikuňa nebo jaguarundi. Nejkritičtější situace je ovšem v chovu vzácného primáta makaka chocholatého z ostrova Sulawesi, kde v důsledku velmi nedostatečné komunikace v rámci příslušného evropského chovného programu chováme pohromadě samici

s jejím synem. V závěru roku se však konečně podařilo prolomit komunikační bariéry a série transportů, která tento stav bude řešit, bude zahájena již počátkem roku 2006 (více: Rok 2005 očima zoologa).

Nejvýznamnější aktivity pro veřejnost

Počátkem roku skončil časově doposud nejdelší projekt, který je součástí stálého programu budování nabídky zoo pro veřejnost s názvem „ZooŠkola“: pilotní projekt „Zvířata lidem“, zaměřený obecně na zmapování a využití možností zoologických zahrad

v oblasti psycho a socioterapeutických aktivit a specificky na možnosti Zoo Děčín v této oblasti činnosti. Projekt trval od listopadu 2004 do března 2005 a přinesl naší zoo spoustu zajímavých výstupů a výsledků.

Pokračovala realizace třetí etapy jiné součásti programu „ZooŠkola“: projektu „1. přeshraniční ZooŠkola“, podpořená Státním fondem životního prostředí ČR, která měla skončit v červenci 2005. Musela však být prodloužena až do roku 2006, neboť přímo souvisí s rekonstrukcí prostor zoo pro práci s veřejností, která se vzhledem ke zrušenému zadávacímu řízení podstatně opozdila. Díky příspěvku SFŽP byla v rámci této etapy dodána, připravena nebo vytvořena řada různých zařízení, výukových tiskovin nebo jiných pomůcek a potřeb, které rozšíří stávající nabídku pro veřejnost.

Tyto projekty znamenaly prakticky plné vytížení personálu, odpovědného za nabídku pro veřejnost, přesto mimo ně probíhala řada dalších, ať už to byla spolupráce na jiných projektech nebo akcích či plánování a příprava programové nabídky „Zooškoly“.

Velmi nepříjemný dopad mělo zpoždění výstavby „Zooškoly“ i v oblasti přípravy nových projektů a aktivit. V roce 2004 jsme zpracovali a podali 2 žádosti o příspěvek z Fondu malých projektů programu EU CBC PHARE, a to v rámci historicky posledních dvou výzev, které se týkaly našeho regionu, PHARE 2002 a 2003. Záměrem prvního projektu s názvem „(Zoo)škola Divočiny“ bylo sestavit komplexní turistický produkt pro širokou veřejnost, a to z různých aktivit, které byly připraveny nezávisle na sobě v období přelomu obou tisíciletí a počátku nového. Záměrem druhého z projektů s názvem „1. Sasko-český ZooKlub“ bylo vytvoření a marketing programové nabídky pro organizované i neorganizované osoby s koncentrovaným zájmem o problematiku přírody a její ochrany, např. dětské zájmové kluby, zájmové kluby dospělých, přednášky, soutěže, výstavy, semináře, populárně-naučné pořady, společenská setkání aj. Na přípravě jednotlivých pro-

gramů nebo akcí se měl vždy podílet minimálně jeden český nebo saský partner nebo spolupracující organizace a měly probíhat paralelně na české i saské straně nebo pouze na jedné straně s tím, že bude zajištěna možnost, aby se jich mohli účastnit zájemci z obou stran hranice. Tento projekt byl připravován specificky pro objekt v Teplické ulici, kde budou pro to vytvořeny vhodné podmínky. První projekt byl zařazen mezi tzv. náhradní, s dotací pouze 3 000 EUR z celkem požadovaných cca 15 000 a požadavkem realizovat projekt v plné míře i se sníženým příspěvkem. U druhého z projektů jsme obdrželi návrh na příspěvek ve výši 10 000 EUR z celkového požadavku 15 000. Oba dva příspěvky jsme však museli odmítnout kvůli uvedenému zpoždění realizace investičního projektu. Jednalo se o nepříjemné rozhodnutí, protože na přípravu obou projektů jsme vynaložili velmi mnoho času a energie a do jejich přípravy zapojili několik zahraničních partnerů.

Ze stejného důvodu naše zoo nereagovala na dvě výzvy nového grantového schématu „Sít' environmentálních, informačních a poradenských center“, které v roce 2005 vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů.

Mimo tyto aktivity proběhla řada dalších, včetně přípravy a vydání obrazové publikace o naší zoo, sestavené z bohaté sbírky našeho dlouholetého spolupracovníka a fotografa zvířat naší zoo pana Oldřicha Holana, která vyšla díky přemíře jiných našich aktivit trochu opožděně, ale přece, a znamenala jakousi definitivní tečku za oslavami 55. výročí otevření naší zoo pro veřejnost (více o osvětových aktivitách: Rok 2005 očima zoopedagoga).

Mezinárodní spolupráce

V průběhu roku byla dosavadní koordinátorka EEP pro kočku rybářskou Zuzana Slouková z této funkce odvolána a místo ní jsem výboru EAZA pro EEP navrhl jmenování Mgr. Milady Petřů, která s naší zoo do té doby občasně spolupracovala v oblasti evidence zvířat a administrování transportů zvířat a od srpna již tyto činnosti vykonávala pravidelně. Jako zástupkyně naší zoo i koordinátorka se slečna Petřů zúčastnila výroční konference EAZA, pořádané bristolskou zoo v městě Bath (VB). Zúčastnila se především jednání těch odborných skupin, které nějak souvisejí s našimi chovnými programy a především pak zasedání skupiny poradců pro chov kočkovitých šelem (EAZA Felid TAG) jako její člen. Dále se v listopadu zúčastnila odborného kurzu pro nové koordinátory EEP v sídle EAZA v Amsterdamu. Jako koordinátorka EEP se intenzívně věnovala zpracování chovatelských záznamů a následně zpracování doporučení pro chovatelské přesuny v rámci programu, na které řada institucí netrpělivě čekala několik let.

Slečna Lenka Richterová se jako vedoucí tzv. monitorovací plemenné knihy pro veverky Prévostovy zúčastnila setkání skupiny poradců pro chov malých savců (EAZA Small Mammal TAG), které se konalo v květnu v plzeňské zoo a vedle toho již tradičně zpracovávala přehled stavů tohoto druhu v evropských zoo.

Zapojení do národní a regionální spolupráce

V roce 2005 jsem aktivně pracoval v následujících organizacích:

Aktivity v rámci členství v Radě UCSZ:

- podíl na přípravě metodiky a podkladů pro účely podávání a hodnocení žádostí o příspěvek na provozování zoologických zahrad ze státního rozpočtu dle zákona o zoologických zahradách a účast na odborném hodnocení žádostí jednotlivých zoo
- účast na vyhodnocení soutěží Odchov roku a Expozice roku, pořádaných občanským sdružením Česká ZOO Štramberk (27. 4.)
- zajištění, kontrola a spolueditace podkladů pro výroční zprávu UCSZ 2004
- příprava systémového projektu posílení kapacity českých zoo v oblasti osvěty a vzdělávání
- příprava akce Noc snů (Dreamnight at the ZOO) na celonárodní úrovni
- další úkoly, plynoucí z funkce viceprezidenta a člena Rady UCSZ

Aktivity v rámci členství v Komisi pro zoologické zahrady:

- účast na místním šetření v rámci posuzování podmínek žadatele o licenci - Zoo

Dvůr Králové a.s.

- účast na jednáních Komise
- účast na hodnocení žádostí provozovatelů zoo o příspěvek MŽP ČR

Aktivity v rámci EAZA - Evropské asociace zoo a akvárií

Na výroční konferenci EAZA ve švédském Kolmardenu jsem byl zvolen do Rady EAZA a následně i výkonného výboru EAZA (funkce pokladníka). V období říjen 2004 červenec 2005 jsem se intenzivně věnoval úkolům a činnostem obou těchto orgánů. V červenci 2005 jsem se z osobních důvodů rozhodl z obou funkcí odstoupit, což bylo oficiálně potvrzeno na konferenci EAZA v září 2005. Mým nástupcem se v Radě EAZA stal Ing. Vladislav Jiroušek, ve výkonném výboru EAZA pak Ryszard Topola, ředitel Zoo Lodž (PL).

Přehled ostatních nejvýznamnějších pracovních jednání v rámci zapojení do regionální, národní a mezinárodní spolupráce:

- 18. 1. setkání odborné pracovní skupiny EVVO v Ústeckém kraji, Krajský úřad ÚK
- 18. 20. 2. účast na společné prezentaci UCSZ na veletrhu cestovního ruchu Holiday World 2005, Výstaviště Praha (s M. Seidlovou)
- 1. 6. Národní divadlo Praha slavnostní předávání Ceny „D“ za nejvýznamnější mecenášské počiny (s M. Seidlovou)
- 27. 9. Toulcův Dvůr, Praha prezentace aktivit UCSZ na semináři pro krajské koordinátory EVVO v gesci MŽP
- reprezentace zoo v rámci členství v Krajském zoologickém klubu Ústí nad Labem
- reprezentace zoo na jednání Svazu cestovního ruchu DELITEUS

Přehled nejvýznamnějších pracovních jednání a návštěv, uskutečněných v areálu zoo:

- 5. 5. Ing. Petr Čolas, ředitel Zoo Ostrava
- 5. 5. 25 zástupců 3 členských zoo EARAZA v rámci postkonferenční cesty

Přehled nejvýznamnějších pracovních cest a jednání v rámci zapojení do národní a mezinárodní spolupráce se zoologickými zahradami:

- 25. 2. Chomutov jednání Rady UCSZ
- 18. 3. Dvůr Králové jednání o systémovém projektu UCSZ (s M. Seidlovou)
- 30. 3. Jihlava jednání Rady UCSZ s primátorem města Jihlava o situaci v Zoo Jihlava
- 16. 4. Praha - jednání Rady UCSZ
- 18.–19. 5. Bratislava - výroční valná hromada UCSZ (s M. Seidlovou, R. Řehákem, I. Opavovou)
- 27. 5. Brno Kolokvium o neumírání, zaměřeno na aktivity Zoo Brno pro chronicky a těžce nemocné pacienty (s M. Seidlovou a J. Kovařičovou)
- 23.–25. 6. Bojnice setkání českých, slovenských a polských zoo (s M. Seidlovou a J. Kovařičovou)
- 23. 8. Praha jednání o systémovém projektu UCSZ
- 30. 8. Dvůr Králové - místní šetření Komise pro zoologické zahrady
- 1. 9. Ohrada, Plzeň jednání o systémovém projektu
- 7. 9. Chomutov jednání o systémovém projektu UCSZ
- 13. 9. Liberec, Ústí nad Labem - jednání o systémovém projektu UCSZ
- 18. 10. Praha jednání UCSZ a zástupců Nejvyššího kontrolního úřadu o problematice přípravy a hodnocení žádostí o příspěvek MŽP na provoz zoo
- 25. 10. Dvůr Králové jednání Rady UCSZ, společné jednání Rady UCSZ a komise UCSZ pro nosorožce v rámci přípravy zapojení do příslušné kampaně EAZA (s J. Kovařičovou)
- 23. 11. Chomutov slavnostní otevření centra ekologické výchovy

Časově nejnáročnější činností v roce 2005 bylo pro mne sledování rekonstrukce obou objektů budoucí ZooŠkoly z hlediska zoo jako konečného uživatele a zajišťování příprav na pozdější vytváření nových expozic a dokončení vnitřního vybavení obou budov. Stejně spektrum činnosti mne čeká v roce 2006 a ihned po dokončení stavebních prací se naše zoo začne ZooŠkole věnovat ještě intenzivněji. Věříme, že na vše bude dostatek finančních prostředků, energie, zdraví a přízně všech, na kterých je zoo v tomto ohledu závislá.

Ing. Lubomír Moudrý, ředitel

Odborná publikační činnost Zoo Děčín

Ing. Lubomír Moudrý – podíl na překladu Strategie ochranné práce zoo a akvárií (The World Zoo and Aquaria Conservation Strategy, vydala WAZA, květen 2005), www.zoo.cz

Ing. Lubomír Moudrý – vedoucí týmu zpracovatelů – Analýza stavu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v zoologických zahradách v České republice v roce 2005, zpracovala Unie českých a slovenských zoologických zahrad, www.zoo.cz

Jaroslava Fišerová Kovařičová, Ivana Fryčková – realizace česko-německého semináře „Zvířata lidem- Tiere den Menschen“, pořádaného v rámci přeshraničního pilotního projektu Zvířata lidem 9. 3. 2005 a sestavení sborníku odborných příspěvků k tomuto semináři

Roman Řehák – článek Odstranění očního dermoidu u jaguarundi v Zoo Děčín, publikováno ve sborníku Fauna Bohemiae Septentrionalis, Tomus 29, vydáno 2005

Zapojení Zoo Děčín do výzkumné a vědecké práce

Název aktivity, účel	Příjemce	Název projektu - aktivity
Dodání podkladů v rámci průzkumu	Cincinnati Zoo & Botanical Garden USA	The use of Inquiry-based learning in Zoo and Aquaria exhibits
Dodání podkladů pro účely vydání publikace	Zoo Dvůr Králové	Knih o chovu šelem (Carnivora) v zajetí
Dodání podkladů	Zoo d'Asson, FR (v rámci EAZA)	Monitoring chovu tamarína sedlo- vého (<i>Saguinus fuscicollis</i>)
Dodání podkladů v rámci průzkumu veterinární problematika chovu medvědů	Laboratory for Wildlife and Environmental Health College of Veterinary Medicine, The Ohio State University, USA, ve spolupráci se skupinou poradců AZA pro chov medvědů <a href="http://www.bearconservation-
medicine.org">www.bearconservation- medicine.org	Studie chovu medvědů (Ursidae)
Dodání vzorku srsti – kočka rybářská (<i>Prionailurus viverrinus</i>)	Biodiversity and Ecological Processes Group, Cardiff School of Biosciences, Molecular Systematics and Conservation Genetics Lab, Cardiff University, GB	Biogeografická, evoluční a taxo- nomická studie afrických a eurasij- ských malých a středně velkých šelem pomocí molekulárních nástrojů, se zaměřením na kočku rybářskou (<i>Prionailurus viverrinus</i>)
Dodání dat pro studii	The Royal (Dick) School of Veterinary Studies, Edinburgh, ve spolupráci se Zoo Edinburgh	Výživa a přijímání krmení u řádu brodiví (Ciconiiformes), porovnání s volně žijícími jedinci za účelem zlepšení výživy a krmení v Zoo Edinburgh
Informace o expozici medvědů grizzly (<i>Ursus arctos horribilis</i>) v Zoo Děčín	Nadace Alertis www.alertis.nl	Rumunská konference o chovu medvědů
	Royal (Dick) Vet School, the University of Edinburgh spolupráce: EAZA - skupina poradců pro prasatovitě a pekari	Výzkum reprodukční soustavy u babirus (Babryrousa babyrousa)

očíma zoologa

Pár lori mošusových (*Glossopsitta concinna*), zakoupený v loňském roce, hned na počátku jara odchoval v expozici Ptačí dům dvě mláďata. Měsíc poté odchoval v tomto pavilonu dvě samičky také pár majn Rothschildových (*Leucopsar rothschildi*). Tento druh je zapojen do programu EEP a v přírodě je již vyhuben.

Po čtyřletém chovu kvakošů nočních (*Nycticorax nycticorax*) jsme se mohli konečně těšit z jednoho odchovaného mláděte. Kvakoši mají společnou voliéru s čápy černými (*Ciconia nigra*), kteří též poprvé v historii zoo zahníždili, snůška však byla neoplozená a snad příští rok konečně odchováme i černé čápy.

Dovozem čtyř samiček kalimik (*Callimico goeldii*) ze Zoo Chemnitz jsme získali nejen nový druh drápkatých opiček, které chová jen málo zoologických zahrad, ale i další ohrožený druh, který je zapojen do programu EEP. Narozením samečka sambara skvrnitého (*Cervus alfredi*) se rozrostlo naše stádo na čtyři kusy tohoto vzácného filipínského jelena, zapsaného v mezinárodní plemenné knize. Koordinátor chovu přidělil do zdejší skupiny ještě další dvě nové samice, ty bychom měli dovést na přelomu roku 2005 a 2006. V loňském roce byl celý výběh sambarů zatrvněn. V letošním roce bylo nainstalováno umělé zavlažování, a to nejen zde, ale i ve výběhu babirus celebeských (*Babyrousa babyrussa*) a kapybar vodních (*Hydrochaeris hydrochaeris*). Páru anoa horských (*Buba lus depressicornis*) se narodilo mládě, které jsme museli ihned po porodu nechat utratit, neboť se narodilo s otevřenou dutinou břišní. Příčina tohoto problému spočívá v příbuznosti našeho páru a možnost osvěžení krve přidáním nového zvířete do skupiny je momentálně nereálná. Již potřetí se zdařil odchov u jaguarundi (*Herpailurus yaguarondi*), ale bohužel náš chovný samec uhynul stářím, proto jsme museli dovézt nového samce ze Zoo Olomouc. Do této zoo jsme odvezli námi odchovanou samičku lamy vikuni (*Vicugna vicugna*), kterou jim přidělil koordinátor chovu EEP. Našemu páru vikuní se narodila v tomto roce druhá samička, která však po čtrnácti dnech uhynula. Bylo to druhé mládě vikuni v historii českých zoologických zahrad.

Zoologická zahrada přispívá k záchraně živočišných druhů nejen účastí v evropských záchovných programech. V roce 2005 jsme se také zapojili do dotačního programu „Program péče o krajinu“ a společně s AOPK – Správou CHKO Labské pískovce a AOPK – Správou České středohoří jsme v těchto lokalitách nainstalovali dvacet hnízdních budek pro morčáky velké (*Mergus menganser*). Úspěšné hnízdění této kachny zde bylo zaznamenáno pouze v roce 1994. Deset budek pro sýčky obecné (*Athene noctua*) bylo instalováno na panelové domy, neboť úbytek hnízdních lokalit této naší silně ohrožené sovy zapříčinil, že se uchýlila hnízdit do skulin paneláků. Naše zahrada opět poskytla odchov sov pálených (*Tyto alba*) pro reintrodukční program záchranné stanice AVES na Kladně. V dalších letech se bude naše zoo ještě více zapojovat do této záchranné činnosti.

Roman Řehák, vedoucí chovatelského úseku - zoolog

seznam zvířat

<i>Stav</i>	<i>Odchov</i>	<i>Příchod</i>	<i>Úhyn</i>	<i>Odchod</i>	<i>Stav</i>
<i>Status</i>	<i>Birth</i>	<i>Arrival</i>	<i>Death</i>	<i>Depart</i>	<i>Status</i>
<i>Stand</i>	<i>Aufzucht</i>	<i>Ankunft</i>	<i>Tod</i>	<i>Abgang</i>	<i>Stand</i>
1. 1. 2005					31. 12. 2005

Obojživelníci a plazi / Amphibians, Reptiles / Lurche, Reptilien / Amphibia, Reptilia

8 druhů/species / Tierarten 23 kusů /specimen/Tiere

Mlok skvrnitý / Salamandra salamandra	0.0.2				0.0.2
Ropucha obecná / Bufo bufo	5.5				5.5
Skokan hnědý / Rana temporaria	0.0.3				0.0.3
Agama končiččinská / Physignatus cocincinus	0.0.1			0.0.1	
Krajta timorská / Python timorensis	1.1		1.0		0.1
Krajta zelená / Chondropython viridis	0.2				0.2
Užovka červená / Elaphe guttata	1.1	10.0		10.0	1.1
Zmije obecná / Vipera berus	1.1				1.1

Ptáci / Birds / Vögel / Aves 55 druhů/species/Tierarten 137 zvířat/specimen/Tiere

Nandu pampový / Rhea americana	1.1				1.1
Kvakoš noční / Nycticorax nycticorax	2.2	0.0.3	0.1	0.0.2	2.1.1
Čáp bílý / Ciconia ciconia	0.1	1.0			1.1
Čáp černý / Ciconia nigra	1.1				1.1
Čája chocholatá / Chauna cristata	1.1				1.1
Slípka zelenonohá / Gallinula chloropus	0.0.1				0.0.1
Berneška kanadská malá / Branta canadensis minima	1.1		1.1		
Kachnička karolínská / Aix sponsa	1.1				1.1
Kachnička mandarínská / Aix galericulata	2.4			0.2	2.2
Ostralka štíhlá / Anas acuta	1.1				1.1
Kachna bahamská / Anas bahamensis	1.1			0.1	1.0
Hvízdák euroasijský / Anas penelope	0.1				0.1
Husice liščí / Tadorna tadorna	1.1				1.1
Hohol severní / Bucephala clangula	3.1	2.2	2.0	1.0	2.3
Koroptev korunkatá / Rollulus roulroul	3.0				3.0
Tetřev hlušec / Tetrao urogallus	2.2				2.2
Tetřívěk obecný / Tetrao tetrax	1.1				1.1
Jeřábek lesní / Bonasa bonasia	1.0				1.0
Koroptev polní / Perdix perdix	2.0			1.0	1.0
Satyr obecný / Tragopan satyra	1.1			1.1	0.0
Bažant Edwardsův / Lophura edwardsi	0.1	1.0			1.1
Bažant tibetský / Crossoptilon crossoptilon	1.1	1.1	1.0		1.2
Páv korunkatý - bílá forma / Pavo cristatus	0.2				0.2
Moták pochop / Circus aeruginosus					
Raroh velký / Falco cherrug	1.1			1.0	0.1
Včelojed lesní / Pernis apivorus	0.0.2	0.0.1		0.0.2	0.0.1
Jeřáb bělošíjí / Grus vipio	1.1				1.1
Seriema rudozobá / Cariama cristata	1.2	0.0.1		0.1	1.1.1
Holub domácí pávák	3.3				3.3

/ <i>Collumba livia</i> f. <i>domestica</i>					
Hrdlička čínská	0.0.4			0.0.1	0.0.3
/ <i>Streptopelia chinensis chinensis</i>					
Hrdlička vínová	1.1				1.1
/ <i>Streptopelia tranquebarica humilis</i>					
Hrdlička východní / <i>Streptopelia orientalis</i>	0.0.2				0.0.2
Holub celebeský / <i>Gallicolumba tristigmata</i>	1.0				1.0
Lori červený / <i>Eos bornea cyanonothus</i>	1.0				1.0
Lori mošusový / <i>Glossopsitta concinna</i>		1.1			1.1
Ara rudobřichý / <i>Orthopsittaca manilata</i>	1.0				1.0
Ara vojenský / <i>Ara militaris</i>	1.1				1.1
Kakadu brýlový / <i>Cacatua ophtalmica</i>	3.0				3.0
Kakadu molucký / <i>Cacatua moluccensis</i>	1.1				1.1
Kakadu žlutolící	1.1				1.1
/ <i>Cacatua sulphurea citrinocristata</i>					
Papoušek vlnkovaný	5.5				5.5
/ <i>Melopsittacus undulatus</i>					
Sova pálená / <i>Tyto alba</i>	2.2.7	0.0.3		0.0.7	2.2.3
Kalous ušatý / <i>Asio otus</i>	0.2				0.2
Sýček obecný / <i>Athene noctua</i>	4.5	1.0	1.1	0.4	4.0
Výr velký / <i>Bubo bubo</i>	1.1	0.1		0.1	1.1
Sovice sněžní / <i>Nyctea scandiaca</i>	1.1	1.0	1.0		1.1
Puštík bělavý / <i>Strix uralensis</i>	2.2				2.2
Puštík obecný / <i>Strix aluco</i>	0.0.3				0.0.3
Sýc rousný / <i>Aegolius funereus</i>	1.0	1.0	1.0		1.0
Sovice krahujová / <i>Surnia ulula</i>	1.1				1.1
Lelkoun soví / <i>Podargus strigoides</i>	1.1				1.1
Bulbul červenouchý / <i>Pycnonotus jocosus</i>	2.2				2.2
Bulbul oranžovoskvřinný					
/ <i>Pycnonotus bimaculus</i>					
Sojkovec zrcadlový / <i>Garrulax mitratus</i>	1.1				1.1
Majna Rothschildova	1.1				1.1
/ <i>Leucopsar rothschildi</i>					
Krkavec velký / <i>Corvus corax</i>	1.1			0.1	1.0

Savci / Mammalia / Säugetiere 48 druhů/species/Tierarten 153 zvířat/specimen/Tiere

Klokan parma / <i>Macropus parma</i>	4.0				4.0
Outloň malý / <i>Nycticebus pygmaeus</i>	1.1		1.0		0.1
Kalimiko / <i>Callimico goeldi</i>					
Tamarín sedlový / <i>Saguinus fuscicollis</i>	1.0				1.0
Kotul veverovitý / <i>Saimiri sciureus</i>	4.0		1.0		3.0
Malpa hnědá / <i>Cebus apella</i>	6.3				6.3
Makak chocholatý / <i>Macaca nigra nigra</i>	1.1				1.1
Makak medvědí / <i>Macaca arctoides</i>	1.0				1.0
Mangabej černý / <i>Cercocebus atterimus</i>	4.2				4.2
Kočkodan černolící / <i>Cercopithecus ascanius</i>	1.1				1.1
Norek evropský / <i>Mustela lutreola</i>	2.2				2.2
Kuna skalní / <i>Martes foina</i>	0.1				0.1
Tchoř tmavý / <i>Mustela putorius</i>	0.2		0.2		0.0
Jezevec evropský / <i>Meles meles</i>	0.1				0.1

Mýval severní / Procyon lotor	1.3					1.3
Medvěd grizzly / Ursus arctos horribilis	1.1					1.1
Liška obecná / Vulpes vulpes	0.1					0.1
Vlk evropský / Canis lupus	3.0		1.0			2.0
Margay / Leopardus wiedii	1.1					1.1
Kočka divoká / Felis silvestris	1.1					1.1
Kočka rybářská / Prionailurus viverrinus	1.1		1.1			0.0
Jaguarundi / Herpailurus yaguarondi	3.1	1.1	0.1	2.1		2.0
Manul / Otocolobus manul	1.3		1.3			0.0
Rys ostrovid / Lynx lynx	1.1					1.1
Levhart perský / Panthera pardus saxicolor	1.0		1.1		1.1	1.0
Veverka obecná / Sciurus vulgaris	1.2					1.2
Veverka Prévostova / Callosciurus prevostii	1.2					1.2
Burunduk páskovaný / Tamias sibiricus	3.2					3.2
Hutie stromová / Capromys pilorides	3.0					3.0
Sysel obecný / Cittellus cittelus	1.1					1.1
Urzon kanadský / Erethizon dorsatum	0.1					0.1
Mara stepní / Dolichotis patagonum	2.3		2.2	0.1		4.4
Kapybara / Hydrochaeris hydrochaeris	1.2.1			0.1.1		1.1
Aguti středoamerický / Dasyprocta punctata	6.1				4.1	2.0
Psoun prériový / Cynomys ludovicianus	2.3.4	0.0.5		0.0.4		2.3.5
Králík divoký / Oryctolagus cuniculus	1.1					1.1
Králík domácí	4.9					4.9
/ Oryctolagus cuniculus f. domesticus						
Kůň domácí – hucul	1.2					1.2
/ Equus caballus, f. caballus						
Osel domácí / Equus africanus, f. asinus	2.2					2.2
Babirusa / Babyrousa babyrussa	1.1					1.1
Prase divoké / Sus scrofa	1.1	0.1				1.2
Lama krotká / Lama glama	2.6	2.1	1.2		2.4	3.5
Vikuňa / Vicugna vicugna	1.1	0.1				1.2
Kančil menší / Tragulus javanicus	1.1		1.0	1.0	1.0	0.1
Sambar skvrnitý / Cervus alfredi	1.2	1.0				2.2
Kabar pižmový / Moschus moschiferus	1.1					1.1
Srnec evropský / Capreolus capreolus	0.2		0.1	0.2		0.1
Anoa horský / Bubalus depressicornis	2.2			1.1		1.1
Kamzík běláček / Oreamnos americanus	1.2					1.2
Serau malý / Nemorhaedus crispus	1.2					1.2
Koza domácí / Capra aegagrus, f. hircus	0.2					0.2
Ovce ouessantská / Ovis ammon f. aries	3.3	2.1		0.1	4.0	1.3

Celkem/Total/im ganzen: 111 druhů/species/Tierarten 313 zvířat/specimen/Tiere

**Ohrožené druhy zvířat, zapojené do Evropských záchranných programů
/EEP Animals/EEP Tiere**

- 1.1 Anoa horský (Bubalus depressicornis)
- 1.1 Babirusa (Babyrousa babyrussa)
- 1.1 Bažant Edwardsův (Lophura edwardsi)
- 1.1 Jeřáb bělošijí (Grus vipio)
- 1.1 Kakadu molucký (Cacatua moluccensis)

- 1.1 Kakadu žlutolící (*Cacatua sulphurea citrinocristata*)
- 0.4 Kalimiko (*Callimico goeldii*)
- 0.1 Kančil menší (*Tragulus javanicus*)
- 1.1 Kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*)
- 1.0 Levhart perský (*Panthera pardus saxicolor*)
- 1.1 Majna Rothschildova (*Leucopsar rothschildi*)
- 1.1 Makak chocholatý (*Macaca nigra nigra*)
- 1.1 Margay (*Leopardus wiedii*)
- 2.2 Norek evropský (*Mustela lutreola*)
- 0.1 Outloň malý (*Nycticebus pygmaeus*)
- 1.2 Vikuňa (*Vicugna vicugna*)

**Druhy zvířat zapsané v Evropských plemenných knihách
/European Studbook Animals/Die Europäischzuchtbuchtiere**

- 1.1 Čáp černý (*Ciconia nigra*)
- 3.0 Kakadu brýlový (*Cacatua opthalmica*)
- 4.0 Klokan parma (*Macropus parma*)
- 4.2 Mangabej černý (*Cercocebus atterimus*)
- 1.1 Rys ostrovid (*Lynx lynx*)

**Druhy zvířat chráněné dle zákona č. 16/1997 Sb. (CITES)
/CITES Animals/Die CITES Tiere**

- 4,1 Jaguarundi (*Herpailurus yaguarondi*)

**Druhy zvířat zapsané v Mezinárodních plemenných knihách/
International Studbook Animals/Die Internationalzuchtbuchtiere**

- 1.1 Ara vojenský (*Ara militaris*)
- 1.2 Serau malý (*Nemorhaedus crispus*)
- 3.1 Sambar skvrnitý (*Cervus alfredi*)

**Další významné ohrožené druhy - Červená kniha IUCN/
Red Data Book of IUCN/Das Rote Buch IUCN**

- 1.2 Bažant tibetský (*Crossoptilon crossoptilon*)
- 1.1 Kabar pižmový (*Moschus moschiferus*)
- 1.1 Satyr obecný (*Tragopan satyra*)
- 3.0 Koroptev korunkatá (*Rollulus roulroul*)
- 1.0 Makak medvědí (*Macaca arctoides*)
- 4.4 Mara stepní (*Dolichotis patagonum*)
- 1.1 Nandu pampový (*Rhea americana*)
- 2.3.5 Psoun prériový (*Cynomys ludovicianus*)
- 1.1.5 Želva nádherná (*Trachemys scripta elegans*)

**Ohrožené druhy fauny ČR/Native Fauna of Endangered Species
/Die bedrohten Tierarten der böhmischen Fauna**

- 1.1 Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

2.3 Hohol severní (*Bucephala clangula*)
1.0 Jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*)
1.1 Kočka divoká (*Felis silvestris*)
1.0 Koroptev polní (*Perdix perdix*)
1.0 Krkavec velký (*Corvus corax*)
2.1.1 Kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*)
0.0.2 Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*)
0.0.1 Moták pochop (*Circus aeruginosus*)
1.1 Ostralka štíhlá (*Anas acuta*)
2.2 Puštík bělavý (*Strix uralensis*)
0.1 Raroh velký (*Falco cherrug*)
5.5 Ropucha obecná (*Bufo bufo*)
2.2.3 Sova pálená (*Tyto alba*)
1.0 Sýc rousný (*Aegolius funereus*)
4.0 Sýček obecný (*Athene noctua*)
1.1 Sysel obecný (*Spermophilus citellus*)
2.2 Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)
1.1 Tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*)
0.0.1 Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)
1.2 Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*)
2.0 Vlk obecný (*Canis lupus*)
1.1 Výr velký (*Bubo bubo*)
1.1 Zmije obecná (*Vipera berus*)

očiima zoopedagoga

Zimní období 2005 probíhalo převážně v duchu příprav na novou návštěvnickou sezónu a v dokončování aktivit, započatých v předchozím roce. Mezi ně patřil 1. ročník výtvarné soutěže „Inspirace 2003 aneb Děti nemocným a seniorům“. Soutěž organizovala společně se zoo Městská knihovna v Děčíně a o. s. Creative Jílové. Autoři nejhezčích výtvarných děl byli oceněni a zarámované obrázky se prodávaly. Výtěžek z tohoto prodeje (10 249,- Kč) byl slavnostně předán Seniorcentru Děčín. Obrázky zvířat, které malovaly děti, jsme poskytli zástupcům Domova důchodců v České Kamenici, dětského oddělení Nemocnice Děčín a Hospicu Sv. Štěpána v Litoměřicích, kde blahodárně působí na psychiku lidí, obývajících tato zařízení. V lednu jsme také poskytli přechodný azyl medvědům malajským ze Zoo Ústí nad Labem, kde probíhala rekonstrukce jejich ubikace. Převoz těchto šelem se uskutečnil za přítomnosti zástupců sdělovacích prostředků.

Během ledna a února proběhly 2 cestopisné besedy z cyklu „Z Čech na různé konce světa“. První nesla název „Expedice Andy“ – tuto zajímavou oblast světa představil účastníkům pomocí diapozitivů a vyprávění pedagog z děčínského gymnázia, pan Stanislav Honzík (20. 1.). Dalším přednášejícím byl Mgr. František Šusta ze Zoo Praha (17. 2.) s tématem „Thajská fauna v ohrožení“.

První aprílový den patřil dětem. Společně s Městskou knihovnou Děčín jsme u příležitosti 200. výročí narození Hanse Christiana Andersena společně zasadili v zoo strom Pohádkovník /mladý dub letní/. Připravili jsme bohatý doprovodný program plný soutěží o zvířatech a zábavy. V dubnu jsme vyhlásili 2. ročník výtvarné soutěže Inspirace.

Dne 24. 4. jsme pořádali „Den Země“. Během odpoledne jsme návštěvníkům představili tradiční řemesla (hrnčířství, šperkařství, řezbářství, výrobu z kůže) a historii světového Dne Země. Na děti čekala řada soutěží, atmosféru doplnila dobová kapela Řemdiň. Kmotrem samičky pralesní šelmy jaguarundi a mlád'at lam krotkých se stal populární herec Lukáš Vaculík. Zúčastnilo se 634 osob.

Naší huculské kobyle Laře se 29. 4. narodil hřebeček a 15. 5. jsme ho slavnostně pokřtili. U křtin jsme vyhodnotili soutěž o nejhezčí křestní list hřiběte a autory nejlepších návrhů odměnili. Kmotrem hřebečka Lancelota byl herec Jan Révai. Také jsme seznámili veřejnost s charakteristikou a významem plemene hucul a jeho zařazením mezi genové rezervy. Akci navštívilo 346 osob.

První květnový den jsme přivítali návštěvníky novým vstupem do zoo. Původní nevzhlednou železnou bránu jsme nahradili novou dřevěnou v podobě medvěda, který je základem našeho vizuálně komunikačního systému. Slavnostního otevření se zúčastnili také novináři.

První červnový pátek (3. 6. 2005) se konal II. Ročník „Noci snů – Dreamnight at the zoo – pro chronicky nemocné a postižené děti“. Jako první uspořádala Noc snů Zoo Rotterdam v roce 1996, pak se tato akce postupně šířila do zahrad celého světa. V roce 2005 se jí účastnilo 80 zoologických zahrad. V České republice drží prvenství v organizaci Noci snů Zoo Děčín, v roce 2004 jsme uspořádali 1. ročník. V roce 2005 se k Zoo Děčín připojila Zoo Brno, v roce 2006 se Noc snů uskuteční ve většině českých zoo. Program večera jsme zcela přizpůsobili dětským návštěvníkům a snažili jsme se jim zprostředkovat zážitky, o které jsou vzhledem k nemoci či postižení ve svém životě ochuzeni.

Kontakt se zvířaty přináší dětem nesmírnou radost, proto jsme připravili netradiční prohlídku ve slavnostně nasvícené zoo. Děti si během ní povídaly s ošetřovateli, po celé zoo byla umístěna stanoviště s přírodninami a živými zvířaty. Malí návštěvníci poznávali zvířata všemi smysly. Bohatý byl také kulturní program. Večerem hosty provázela zpěvačka Heidi Janků, vystoupila kapela Vega z ÚSP Skalice, děti shlédly loutkovou pohádku V. Schildera „Vlk, kůzlátka a tři prasátka“ nebo se pobavily s herci v maskách zvířat. Děti se také mohly díky facepaintingu (malování na obličej) proměnit ve své oblíbené zvíře.

K dispozici bylo také občerstvení. Nakonec si všichni odnesli na památku originální knoflík, který ručně vyrobili klienti Fokusu, sdružení pro péči o duševně nemocné z Ústí nad Labem. Večera se účastnilo 500 dětí a dospělých s mentálním postižením včetně jejich rodin a opatrovníků z celého Ústeckého kraje.

Dne 12. 6. 2005 jsme v zoo slavnostně vyhodnotili výtvarnou soutěž „Inspirace 2003 aneb Děti nemocným a seniorům“. Při této příležitosti jsme s herečkou Zorou Jandovou pokřtili selátka prasete divokého. Akce se účastnilo 880 osob.

Během letních měsíců jsme rozšířili nabídku pro návštěvníky. V areálu zoo jsme poskytovali průvodcovskou službu a seznamovali tak návštěvníky se zajímavostmi a informacemi o našich zvířatech.

V roce 2005 jsme se zapojili do kampaně EAZA „ShellShock“, která byla zaměřená na záchranu ohrožených druhů želv. Kampaň měla tyto cíle: zvýšit povědomí veřejnosti o problematice ochrany těchto plazů ve volné přírodě a získat finanční prostředky na podporu konkrétních projektů, zaměřených na záchranu želv v jejich domovině. V naší zoo probíhalo v rámci kampaně několik aktivit. Návštěvníky jsme oslovovali prostřednictvím informačních panelů umístěných v areálu zoo a současně prodávali trička a dopisní papíry s motivy želv. Výtěžek ve výši 23 053 Kč jsme odeslali na podporu kampaně. V září (20.– 24. 9. 2005) jsme pro děti základních škol a osmiletých gymnázií připravili desátý ročník „Barevného týdne aneb výtvarné dílny pod širým nebem“. Děti kreslily, malovaly a modelovaly na téma „Moje želva“. Výtvarné činnosti předcházelo krátké seznámení s živou želvou nádhernou doplněné povídáním o suchozemských druhích želv, jejich biologii a příčinách ohrožení. Barevného týdne se účastnilo 420 dětí z děčínských škol.

Světový den zvířat jsme si připomenuli akcí „I zvířata mají svátek“. Hlavním tématem odpoledne byla kampaň EAZA „ShellShock“. Děti se účastnily oblíbené stanovištní soutěže „Tajemství želv“, součástí programu byla i přehlídka masek želv. Návštěvníci využívali výtvarné dílny „Zvířatům k svátku“. Nechyběly ani tradiční křtiny mláďat kamzíka běláka a malpy hnědé. Křtin se zúčastnil herec Luděk Sobota. Návštěvnost akce byla 685 osob.

Koncem roku, 14. 12., jsme se na tiskové konferenci připojili společně s Podkrušnohorským zooparkem Chomutov a Zoo Ústí nad Labem k další kampani EAZA, nazvané „Zachraňme nosorožce“. První aktivitou kampaně bylo vyhlášení výtvarné soutěže, kdy děti kreslí tato majestátná zvířata, která se ve volné přírodě potýkají s mnoha problémy.

Během celého roku 2005 využívaly školy naší nabídky výukových programů. Účastnilo se jich několik tisíc dětí z celého Ústeckého kraje.

Pokračovali jsme ve spolupráci se sdělovacími prostředky, o zoo bylo publikováno 229 článků, odvysíláno 28 televizních a 42 rozhlasových relací.

Významnou část našeho pracovního úsilí jsme věnovali realizaci projektů, které se podílely a podílí na rozvoji osvěty a vzdělávání zoo, proto mi dovoluete věnovat část mého příspěvku právě těmto aktivitám.

Realizované projekty

„Zvířata lidem“

Předmětem projektu byl průzkum a návrh využití kontaktu se živými zvířaty v programech pro lidi s mentálním, fyzickým či sociálním handicapem. Projekt byl realizován v období listopad 2003 až březen 2005 s finanční podporou Společného fondu malých projektů programu Evropské unie Phare CBC. Během realizace projektu jsme navázali spolupráci s mnoha odborníky a experty z různých organizací, kteří nám velmi pomáhali při práci s lidmi s postižením. Ráda bych tímto vyjádřila poděkování pracovníkům těchto organizací: Tierpark Chemnitz, CJD Chemnitz, YMCA Ústí nad Labem, Centrum sociální pomoci Litoměřice, ty

byly partnery projektu. Dále jsme spolupracovali s mnoha dalšími organizacemi, které nám po celou dobu projektu poskytovaly odbornou pomoc, zázemí a podporu. Mezi nejvýznamnější spolupracující organizace patřily: Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, Poradna pro mezilidské vztahy Ústí nad Labem, Výchovný ústav pro děti a mládež Děčín - Boletice, Etopcentrum Děčín, Dětský domov, Země dětí Česká Kamenice, Speciální školy Děčín - Bynov, Pedagogicko psychologická poradna Děčín, Tyfloservis Ústí nad Labem, ÚSP pro lidi s mentálním postižením Skalice u Litoměřic, Integrační centrum Zahrada Praha 8, CESPO Ústí nad Labem, Jurta o.s. agentura podporovaného zaměstnávání Osmý den Děčín. Velkou oporou během celého projektu nám byly Ing. Ivona Svobodová z České zemědělské univerzity a Halka Dobrovolná ze Speciálních škol Litoměřice.

Výstupy projektu v roce 2005

1. Vytvořili jsme nabídku 2 psychosociálních programů zaměřených na prevenci komunikačních a vztahových problémů v rodinách. Programy mají společný cíl, jsou však použity jiné formy a metody speciální pedagogiky. Vždy se využívají zvířata jako motivační a demonstrační prvky.

„Najdeme se u zvířat“ – hry a zařízení rozmístěné v areálu zoo, rodina plní společně úkoly a přitom si její jednotliví členové porovnávají svoje vlastnosti a schopnosti se strukturami skupin zvířat, které jsou přirozené v živočišné říši. Rodina se orientuje dle mapky.

- „Spolu do zoo“ – rodina u vstupu obdrží sešit, na předem dané stezce plní rodiče s dětmi úkoly a hrají hry, jejich cílem je poznání a pochopení komunikačních a emočních problémů, které se v mnoha rodinách vyskytují

2. program pracovní rehabilitace – dva muži s mentálním postižením zde v zoo pracovali za pomoci externích osobních asistentů. Ve speciálním pracovním režimu se starali o zvířata v dětské zoo. Díky pracovní rehabilitaci získali tyto muži pracovní návyky a po skončení projektu nastoupili do pracovního poměru u jiných organizací.

3. Dne 9. 3. 2005 jsme zorganizovali závěrečný seminář, na kterém experti z řad psychologů, psychiatrů, speciálních pedagogů, etologů a pracovníků zoologických zahrad hodnotili konkrétní výsledky projektu. Probíhaly zde také přednášky na téma aktivity asistované zvířaty a zooterapie. Při této příležitosti jsme vydali sborník příspěvků. Zúčastnilo se 45 osob ze ČR a SRN.

4. V rámci projektu vznikly tyto tiskoviny: pracovní sešity „Spolu do zoo“ (ČJ/NJ), mapa programu „Najdeme se u zvířat“, tiskovina s nabídkou programů

1. PŘESHraniční ZOOŠKOLA – ETAPA č. 3

Tato etapa obsahově navazovala na projekty, které jsme realizovali v předchozích letech, kdy jsme budovali samostatné oddělení, které má na starosti výchovu a vzdělávání a vytvoření ucelené programové nabídky. Cílem 3. etapy ZOOŠkoly bylo zkvalitnit programovou nabídku a vytvořit technické zázemí pro nově budované Středisko environmentální výchovy. Projekt se realizoval v období červenec 2004 – březen 2006 za financování Státního fondu životního prostředí České republiky.

Výstupy projektu v roce 2005:

dobrodružná interaktivní stezka „Najdeme se u zvířat“ (také součástí projektu Zvířata lidem)

informační tabule o zvířatech, doplněné o možnost získávání vjemů zrakem, čichem, hmatem

- pořídili jsme elektronická zařízení - zvukového průvodce a informační box

- vyrobili jsme pracovní sešit pro mateřské školy „Opiciny“

Pracovní cesty:

5. 3. Chemnitz

Odzkoušení programu „Spolu do ZOO“ (E. Studená, Mgr. I. Fryčková)

27. 5. Brno

Kolokvium o neumírání (J. Kovaříčová, Ing. L. Moudrý, M. Seidlová)

23.– 25. 6. Bojnice

Setkání českých, polských a slovenských zoologických zahrad (J. Kovaříčová, Ing. L. Moudrý, M. Seidlová)

13. –15. 10. Bojnice

zasedání komise AVP (Bc. Dita Hendlová, J. Kovaříčová)

PROGRAMOVÁ NABÍDKA ZOO DĚČÍN

Pro rodiny

„Spolu do zoo“

Individuální samoobslužný program pro každou rodinu s dětmi od 10 let

Netradiční stezka areálem zoo plná zajímavých úkolů, při jejichž plnění členové rodiny lépe poznají jeden druhého a zároveň nahlédnou i do života zvířecích rodin.

„Najdeme se u zvířat“

Nová interaktivní stezka pro rodiny s dětmi, které chtějí poznat, v čem se liší nebo shoduje život lidí a život zvířat, vyzkoušejí si na vlastní kůži některé zvířecí schopnosti a dovednosti.

Rozmanité úkoly plné zajímavostí ze zvířecího světa čekají děti i dospělí také na stezkách „Život šelem“ nebo „Rekordy v říši zvířat“.

„Poznáváme zvířata“

Soutěžní program v pěti verzích: „Cesty kopýtky vyšlapané“, „Zemí šelem“, „Ptákoviny“, „Putování po asijských ostrovech“, „Sokolí toulky Českosaským Švýcarskem“ zavede účastníky programu mezi pozoruhodná zvířata naší zoo a za správně vyplněné soutěžní úkoly v pracovním listu čekají vylosované soutěžící zajímavé ceny.

Pro základní školy

„Domácí zvířata v zoo“

pro 1. a 2. třídu ZŠ v areálu Zoo Děčín, délka programu 2 hodiny

Děti se seznámí s různými druhy domácích zvířat, poznají, jaký užitek lidem poskytují a během procházky zoo plní nejrůznější úkoly, aby zachránily pohádkovou kachničku.

„Zvířata a jejich mláďata“

pro 1. a 2. třídu ZŠ, délka programu 1 hodina

Děti poznávají život zvířecích i lidských rodin, jejich způsoby péče o potomky, poslouchají nahrávky hlasů zvířat a určují přírodniny.

„Na lovu s rysy a vlky“

pro 2.– 4. třídu ZŠ v areálu Zoo Děčín, délka programu 2 hodiny

Formou soutěže družstev děti poznávají život velkých šelem - vlků a rysů - způsoby jejich lovu kořisti i možnosti jejich ochrany.

„Stopy zvířat“

pro 3.– 5. třídu ZŠ, délka programu 1 hodina

Pomocí zvířecích reliktnů a přírodnin se děti snaží poznávat a určovat stopy zvířat ve volné přírodě, pracují s odlitky stop, zvukovými nahrávkami hlasů zvířat a vyplňují pracovní listy.

„Rekordmani světa zvířat“

pro 3.– 6. třídu ZŠ v areálu Zoo Děčín, délka programu 2 hodiny

Děti poznají zblízka neobvyklé a méně známé zvířecí rekordmany, které chová zdejší zoo

a seznámí se i s jejich životním prostředím.

„Mezi vlky“

pro 5.– 6. třídu ZŠ, délka programu 1 hodina

Prostřednictvím soutěžení družstev děti poznávají charakteristický způsob života vlčí smečky i jejich členů, způsoby jejich možné ochrany a plní úkoly s použitím obrazového materiálu a nejrůznějších přírodnin.

„Zvířata ve stínu člověka“

pro 6.–7. třídu ZŠ, délka programu 1 hodina

Děti se za pomoci živých zvířat i promítání diapositivů učí poznávat synantropní druhy zvířat, zjišťují, co jim poskytuje život v blízkosti lidí a co přináší toto soužití člověku.

„Patenty a vynálezy přírody“

pro 7.–9. třídu ZŠ, délka programu 2 hodiny

Jaké zvířecí vynálezy napodobují lidé ve svém životě a jak jsou zvířata přizpůsobena svému životnímu prostředí, to zjistí děti během pozorování živých zvířat a vyplňování pracovních listů.

„Ohrožená zvířata“

pro 7.–9. třídu ZŠ, délka programu 1 hodina

Děti se seznámí s funkcí zoologických zahrad a organizací, chránících přírodu a životní prostředí, mohou vyjádřit své názory na ochranu zvířat a jejich práva, poznají ohrožené zvířecí druhy chované v Zoo Děčín i jejich živé zástupce.

Pro mateřské školy

„Dobrodružství papouška Artura“

pro skupinu 15– 25 dětí, délka programu 1 hod.

Děti se formou hry seznamují s domácími i divokými zvířaty prostřednictvím obrázků, zvukových nahrávek, přírodnin i živých kontaktních zvířat.

„S oslíkem za zvířátky“

pro skupinu 15–25 dětí MŠ v areálu Zoo Děčín, délka programu 1 hod.,

Děti poznávají v doprovodu zoopedagoga a živého oslíka domácí i divoká zvířata v zoo, plní zajímavé úkoly doplněné obrazovým materiálem a přírodninami, mají možnost přímého kontaktu s vybranými živými zvířaty.

Pro lidi s mentálním postižením

„Zvířata v náručí“

pro skupinu 10–15 klientů v ÚSP s mentálním a kombinovaným postižením, délka programu 1,5 hod.

Program se vzdělávacími prvky a důrazem na získání pozitivních zážitků klientů prostřednictvím přímého kontaktu s živými zvířaty, práce s obrázky, zvukovými nahrávkami a přírodninami.

„Světlem zvířat s ovečkou Julíí“

pro skupinu 8–12 klientů s mentálním a kombinovaným postižením v areálu Zoo Děčín, délka programu 90–150 min.

Procházka zoo v doprovodu speciálního pedagoga a živé ovečky Julie, možnost přímého kontaktu s vybranými živými zvířaty, případně doplněná výtvarnou či keramickou díl

„Zábavná přírodověda“

pro skupiny maximálně 14 žáků ze 4.–6. tříd speciálních škol, délka každého programu 90 min

Tři tématické programy – „Ptačím světem“, „Kopytníci“, „Hlodavci“ - doplní a zpestří výuku přírodopisu, děti poznají zblízka vlastnosti různých druhů zvířat, naučí se o ně pečovat, budou soutěžit a tvořit. Součástí programu je i kontakt se živými zvířaty.

Pro etopedická zařízení a dětské domovy

„S tátou, mámou do zoo“

pro mateřská centra, centra pro rodinu, skupiny rodičů s dětmi od 3 do 6 let v areálu Zoo Děčín, délka programu 2 hodiny

Rodiče s dětmi v doprovodu zoopedagoga a živé ovečky Julie plní společně řadu poznávacích a pohybových úkolů, seznamují se se životem zvířat, zpívají, recitují a pracují s obrázky.

„Severské putování“

pro skupinu maximálně 6 dětí ve věku 10–13 let z výchovných ústavů a etopedických center, délka programu 2 hod.

S pedagogickým doprovodem si děti vytvoří během prohlídky expozice fauny Českosaského Švýcarska sešit plný obrázků zdejších zvířat, budou pracovat s mapou a plnit poznávací úkoly.

„Stopy lidí“

pro skupinu maximálně 6 dětí ve věku 10–13 let z výchovných ústavů a etopedických center, délka programu 2 hodiny

Pedagog děti seznámí s dřívějším životem lidí v severních Čechách, naučí je pracovat s tradičními surovinami zdejšího kraje a umožní jim přímý kontakt s domácími zvířaty.

„Všude dobře, doma nejlépe“

Pro skupinu maximálně 14 dětí ve věku 10–14 let z dětských domovů, délka programu 2 hodiny v areálu Zoo Děčín

Děti poznávají nejrůznější zvířecí i lidská obydlí, porovnávají je, hledají rozdíly ve způsobu života zvířat i lidí a zkusí si navrhnout i svůj vlastní domov

„Co je důležité, je očím neviditelné“

Pro skupinu maximálně 10 dětí ve věku 12–14 let z etopedických zařízení a speciálních škol, délka programu 2 hodiny

Program pomáhá účastníkům všimnout si svých kladných vlastností a přijímat sebe i ostatní takové, jací doopravdy jsou. Děti hledají podobné příklady i v životě zvířat.

Pro lidi se zrakovým postižením

„Všemi smysly do světa zvířat“

Pro maximálně 6-ti členné skupiny klientů organizací zrakově postižených, délka každého programu 90 min.

Šest tématických programů s názvy: „Velikost a váha“, „Barvy“, „Zvuky a řeč“, „Pojmy a názvy“, „Srsti a povrch“, „Vůně a pachy“

Klienti si procvičí díky speciálním pomůckám své smysly a získají ucelený obraz o živočišné říši.

očiima ekonoma

ROZPOČET

Provoz/ Operations/ Betrieb

Příjmy/Incomes/die Einkommen

	Kč
Dotace město Děčín provoz	10 399 000,--
Dotace MŽP na provoz	717 000,--
Dotace ÚP VPP	385 000,--
Příspěvek PHARE na projekt	388 000,--
Vlastní výkony:	
Vstupné	2 955 000,--
Parkovné	244 000,--
Prodej upomínkových předmětů	298 000,--
Prodej občerstvení	774 000,--
Prodej zvěře	4 000,--
Reklama	107 000,--
Příspěvek SFŽP na projekt	142 000,--
Ostatní příjmy	1 278 000,--
<i>Celkem příjmy/Total incomes</i>	17 691 000,--
<i>/die Gesamtseinkommen</i>	
Adopce zvířat (z účtu 914)	378 000,-

Výdaje/Outcomes/die Ausgaben

Materiál	1 547 000,--
z toho: Phare	149 000,--
SFŽP	231 000,--
Krmivo	1 235 000,--
Energie	707 000,--
Vodné a stočné	60 000,--
Nákup zvěře	1 000,--
Náklady na zboží	729 000,--
Mzdy	6 692 000,--
z toho: Phare	232 000,--
Zdrav. a soc. pojištění	2 285 000,--
z toho: Phare	35 000,--
Zákonné soc. náklady	267 000,--
Ostatní soc. náklady	80 000,--
Opravy a udržování	1 077 000,--
Cestovné	147 000,--
Služby	1 834 000,--
z toho: Phare	305 000,--
SFŽP	73 000,--
Odpisy	294 000,--
Ostatní náklady	448 000,--
Celkem/Total	17 403 000,--
z toho: Phare	721 000,--
SFŽP	304 000,--

Zlepšený hospod. výsledek	288 000,--
<i>Celkem výdaje/Total outcomes</i>	
<i>/die Gesamtausgaben</i>	17 691 000,--

/Investment/die Investitionen Investice 2005

Zdroje

<i>/Investment incomes/dieAufkommen</i>	
Odpisy DHM	346 000,--
Dotace Ústeckého kraje	322 000,--
Dotace SFŽP	190 000,--
Posílení z RF	1 062 000,--
Převod zůstatku zdrojů z r. 2004	201 000,--
<i>Zdroje celkem/Total investment incomes</i>	
<i>/die Gesamtaufkommen</i>	2 121 000,--

Čerpání/ Investment outcomes ***/die Abschöpfung***

Na pořízení investic	2 064 000,--
Převod zdrojů na rok 2006	57 000,--

<i>Čerpání celkem/Total investment outcomes</i>	
<i>/die Gesamtabschöpfung</i>	2 121 000,--

Hospodaření ZOO vykázalo zlepšený hospodářský výsledek 288 tisíc Kč. U některých výdajových položek došlo k navýšení oproti plánu a celkově byly náklady čerpány ve výši 101,6 %, což představuje překročení plánu o 266 tisíc Kč proti plánu. Plán vlastních výkonů byl splněn na 127,3 %, tj. zvýšení o 1 214 tisíc korun.

Analýza výdajové části rozpočtu:

- náklady na běžný provoz ZOO (bez nákladů na realizaci různých projektů) –zvýšení o 405 tisíc korun (náklady na přesuny v rámci projektu ZOOŠkola, zvýšené náklady na el. energii, náklady na expozici Sulawesi)
- náklady na realizaci projektů Zoo-Škola Děčín –„Zvířata lidem“ s příspěvkem SFMP Phare navýšení o 358 tisíc Kč – dokončení projektu
- náklady na realizaci projektu „1. přeshraniční Zoo-Škola - etapa 3“ s příspěvkem ze SFŽP ČR – snížení o 155 tisíc korun (část příspěvku pokrývala nákup investičního majetku)
- mzdové náklady u zaměstnanců, přijatých v rámci VPP (příspěvek Úřadu práce) – snížení o 342 tisíc korun (důvod: nenaplnění plánovaného počtu zaměstnanců o 2 osoby, pozdější nástup zaměstnanců, případně jejich nemocnost)

Rozpis některých účtů rozpočtu:

- účet 501 Spotřeba materiálu navýšení o 382 tis. Kč
(neplánované náklady spojené s realizací projektu ZOOŠkola)
- účet 512 Cestovné – navýšení o 72 tisíc korun (neplánované náklady na zahraniční služební cesty)
- účet 518- Ostatní služby zvýšení o 48 tisíc korun
z toho účet 518/121- Ostatní služby – Vzděl. odd. – pokrytí nákladů na účast mediálně známých osobností za účelem zatraktivnění akcí pro děti
- účet 518/230- Ostatní služby-telefony a mobily
– vyšší četnost používání mobil. telefonů z různých provozních důvodů
- účet 518/131- Ostatní služby-přepravné
(náklady spojené s realizací projektu ZOOŠkola – přeprava staveb. buněk)
- mzdové náklady – snížení o 223 tisíc Kč (úspora vznikla nenaplněním počtu zaměstnanců přes ÚP – VPP, kde činila úspora 172 tisíc Kč a 51 tisíc Kč bylo uspořeno na mzdách zaměstnanců ZOO z důvodu nemocnosti)

Analýza příjmové části rozpočtu:

- účet 602 Tržby za vlastní výkony
tržby za vstupné – zvýšení o 655 tisíc korun (zvýšená cena vstupného)
tržby za parkovné – zvýšení o 114 tisíc korun (nová služba)
tržby za reklamu – zvýšení o 17 tisíc korun
tržby za výukové programy – zvýšení o 80 tisíc korun (nová služba v rámci projektu ZOOŠkola)
- účet 621 – Vnitropodniková aktivace – zvýšení o 52 tisíc korun (zvýšená produkce živého krmení)
- účet 649 – Jiné ostatní výnosy – zvýšení o 944 tisíc korun
z toho: dohadná položka, převod z RF, oprava z let minulých, prodej tendr. dokumentace apod
zvýšení o 573 tisíc korun
úcelové finanční a naturální dary 139 tisíc korun
náhrada za škody způsobené organizaci 72 tisíc korun
vratka DPH z projektů s příspěvkem SFMP Phare 51 tisíc korun
příspěvek na projekt ZOOŠkola etapa č.3 ze SFŽP 142 tisíc korun

Schválený příspěvek zřizovatele na provoz byl z původní výše 10 900 tisíc korun snížen o 501 tisíc korun, které byly převedeny do rozpočtu města - odboru rozvoje za účelem financování víceprací na akci ZOOŠkola - Středisko enviromentální výchovy ZOO Děčín.

Zbývající výše příspěvku na provoz byla vyčerpána v plné výši. Také ostatní dotace a příspěvky na realizaci různých projektů a aktivit (Phare 388 tisíc korun, Ústecký kraj 322 tisíc korun na investice, MŽP ČR 717 tisíc korun, Úřad práce 385 tisíc korun) byly vyčerpány v plné výši.

Protože bylo počasí po celou sezónu méně příznivé, návštěvnost byla v porovnání se stejným obdobím loňského roku o 1 578 návštěvníků nižší. Celkem navštívilo naši zoo a expozici Sulawesi na Teplické ulici 70 711 návštěvníků, z toho bylo 31 931 dětí a 38 780 dospělých osob.

Přepočtený stav zaměstnanců činil 38,7 a byl dodržen na 95,6 %, z uvedeného počtu bylo 11,3 chovatelů a 4,3 zaměstnanců z ÚP - VPP. Během roku nastoupilo do pracovního poměru 17 zaměstnanců a 20 zaměstnanců (oba počty bez VPP) pracovní poměr ukončil. Jednalo se většinou

o sezónní zaměstnance a brigádníky.

Výše průměrné mzdy byla 14 410,- korun, byla navýšena proti plánu o 182,- korun a dodržena na 101,3 %.

Míra soběstačnosti naší ZOO včetně vlastních příjmů a sponzorských darů činí 35,51 %, bez sponzorských darů činí 33,34 %.

Přepočtený stav zaměstnanců činil 38,7 a byl dodržen na 95,6 %, z uvedeného počtu bylo 11,3 chovatelů a 4,3 zaměstnanců z ÚP - VPP. Během roku nastoupilo do pracovního poměru 17 zaměstnanců a 20 zaměstnanců (oba počty bez VPP) pracovní poměr ukončil. Jednalo se většinou o sezónní zaměstnance a brigádníky.

Výše průměrné mzdy byla 14 410,- korun, byla navýšena proti plánu o 182,- korun a dodržena na 101,3 %.

Míra soběstačnosti naší ZOO včetně vlastních příjmů a sponzorských darů činí 35,51 %, bez sponzorských darů činí **33,34 %**.

Ingeborg Opavová, Vedoucí/Head/Leiterin, ekonom@zoodecin.cz

sumář

Během roku 2005 navštívilo naši zoo více než 70 000 návštěvníků. Zoo si tím nadále udržuje přední místo v rámci Ústeckého kraje a prvenství v děčínském regionu.

Díky licenci k provozování zoologické zahrady v souladu s novým zákonem, aplikujícím právo Evropské unie na české podmínky, opět obdržela Zoo Děčín příspěvek z programu Ministerstva životního prostředí ČR Příspěvek zoologickým zahradám ve výši téměř 800 tisíc Kč. V říjnu 2005 proběhla historicky první kontrola plnění podmínek pro vydání licence, kterou naše zoo prošla úspěšně a bez výhrad.

Stále však chybí prostředky nejen na realizaci hospodářského zázemí, ale na řadu dalších staveb a technickou infrastrukturu.

V loňském roce musela naše zoo soustředit veškeré volné prostředky na realizaci a dokončení největšího investičního projektu ve své historii „ZOOŠKOLA – Středisko environmentální výchovy Zoo Děčín“.

Fond vodního hospodářství Ústeckého kraje nám pomohl financovat rekonstrukci místního vodovodu a kanalizace. Ve třech největších výběžích v areálu zoo /pro sambarů skvrnitých, babirusy celebeské a faunu Jižní Ameriky/ byl instalován automatický zavlažovací systém.

Podařilo se odchovat řadu vzácných a ohrožených druhů zvířat: 0,1 sambar skvrnitý, 1,1 norek evropský, 1,0 kamzík běláček, 0,1 vikuňa, 0,1 jaguarundi, 0,2 lori mošusový, 0,2 majna Rothschildova, 0,1 kvakoš noční. Ze Zoo Chemnitz – byly dovezeny 0,4 kalimiko, druh ohrožených primátů. Zoo Děčín se zapojila do dotačního programu „Péče o krajinu“, v rámci něhož bylo instalováno 20 hnízdních budek pro morčáky velké a 10 budek pro sýčky obecné.

Během letních měsíců začala naše zoo poprvé poskytovat průvodcovské služby pro návštěvníky .

Realizované projekty:

Byl dokončen pilotní projekt „Zvířata lidem“, zaměřený obecně na zmapování a využití možností zoologických zahrad v oblasti psycho a socioterapeutických aktivit a specificky na možnosti Zoo Děčín v této oblasti činnosti. Projekt trval od listopadu 2004 do března 2005.

Našimi partnery byli Tierpark Chemnitz, CJD Chemnitz, YMCA Ústí nad Labem, Centrum sociální pomoci Litoměřice. Na projektu spolupracovala řada organizací : Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, Poradna pro mezilidské vztahy Ústí nad Labem, Výchovný ústav pro děti a mládež Děčín Boletice, Etopcentrum Děčín, Dětský domov Země dětí Česká Kamenice, Speciální školy Děčín Bynov, Pedagogicko psychologická poradna Děčín, Tyfloservis Ústí nad Labem, ÚSP pro lidi s mentálním postižením Skalice u Litoměřic, Integrační centrum Zahrada Praha 8, CESPO Ústí nad Labem, Jurta o. s. agentura podporovaného zaměstnávání Osmý den Děčín.

Výstupy projektu:

- 2 psychosociální programy – „Spolu do zoo“ a „Najdeme se u zvířat“
- program pracovní rehabilitace dvou osob s mentálním postižením
- závěrečný seminář projektu „Zvířata lidem – Tiere den Menschen“ /9. 3. 2005/, se zhodnocením konkrétních výsledků projektu experty z řad psychologů, psychiatrů, speciálních pedagogů, etologů a pracovníků zoologických zahrad, doplněný přednáškami na téma aktivity asistované zvířaty a zooterapie.
- česko-německý sborník příspěvků ze semináře „Zvířata lidem – Tiere den Menschen“
- tiskoviny: pracovní sešity „Spolu do zoo“ (ČJ/NJ), mapa programu „Najdeme se u zvířat“, tiskovina s nabídkou programů

Probíhal projekt „1. přeshraniční Zoo-Škola – etapa č. 3“ s cílem zkvalitnit programovou nabídku a vytvořit technické zázemí pro nově budované Středisko environmentální výchovy. Projekt se realizoval v období červenec 2004–březen 2006 za financování Státního fondu životního prostředí

Výstupy projektu v roce 2005:

- dobrodružná interaktivní stezka „Najdeme se u zvířat“ (také součástí projektu „Zvířata lidem“)
- informační tabule o zvířatech, doplněné o možnost získávání vjemů zrakem čichem, hmatem
- elektronická zařízení – zvukový průvodce a informační box
- pracovní sešit pro MŠ – „Opičiny“

Uskutečnil se 2. ročník „Noci snů – Dreamnight at the zoo“ pro chronicky nemocné a postižené děti s účastí 500 osob. Zoo Děčín se zapojila do kampaně EAZA – „Shellshock“ na záchranu ohrožených druhů želv, od prosince 2005 se zoo účastní další kampaně EAZA – „Zachraňme nosorožce“, byla vyhlášena výtvarná soutěž „Namaluj svého nosorožce“.

Byla vydána obrazová publikace o naší zoo s fotografiemi dlouholetého spolupracovníka a fotografa zvířat naší zoo, pana Oldřicha Holana.

Zapojení zástupců zoo do činnosti odborných organizací:

Ing. Lubomír Moudrý
Unie českých a slovenských zoo – člen rady a viceprezident
Komise pro zoologické zahrady člen komise
EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií (říjen 2004 červenec 2005) – člen výkonného výboru a pokladník

Zuzana Slouková
koordinátorka EEP pro kočku rybářskou (do února 2005)
Mgr. Milada Petřů
koordinátorka EEP pro kočku rybářskou (od července 2005)

summary

During 2005 more than 70 000 visitors visited our zoo. The zoo thereby continues to maintain its leading position within the scope of the Ústí region and its supremacy in the Děčín locality.

Thanks to the zoological garden operating license in compliance with the new law, applying the legislation of the European Union to Czech conditions, the Děčín Zoo again received a grant from the program of the Ministry of the Environment of the Czech Republic, Grant for zoological gardens, in the sum of nearly 800 thousand CZK. In October 2005 the historically first inspection of fulfilment of conditions for issue of a licence, which our zoo successfully passed without reservations, took place.

However, we still do not have sufficient finances, not only for realization of out-buildings but also for a number of other buildings and technical infrastructure.

Last year our zoo had to concentrate all its free finances on the realization and completion of the largest investment project in its history, the “ZOO SCHOOL – Centre for environmental education at Děčín Zoo”.

The water management fund of the Ústí region helped us finance the reconstruction of the local water supply and sewerage system. An automatic watering system was installed in the three largest paddocks in the zoo /for spotted Sambar, the Celebes pig and South American fauna/. A number of rare and endangered animal species were successfully bred: 0,1 spotted Sambar, 1,1 European mink, 1,0 Rocky Mountain goat, 0,1 Vicuna, 0,1 Jaguarondi, 0,2 Musk lorikeet, 0,2 Rothschild's mynah, 0,1 Night heron. The following were imported from Chemnitz Zoo: 0,4 Calimico, a species of endangered primate. Děčín Zoo became involved in a subsidy program called “Caring for the landscape”, which included 20 nesting boxes for Common Merganser and 10 nesting boxes for Common screech-owls being installed. During the summer months the zoo started providing tour-guide services for visitors for the first time.

Realized projects:

The “Animals for people” pilot project was completed; it is focused in general on mapping and use of the potential of zoological gardens in the sphere of psycho and socio-therapeutic activities and specifically the potential of Děčín Zoo in this sphere of activities. The project lasted from November 2004 until March 2005. Our partners were: Tierpark Chemnitz, CJD Chemnitz, YMCA Ústí nad Labem and the Centre for Social Aid in Litoměřice. A number of organizations cooperated on the project: the Association of Parents and Friends of Handicapped Children, the Clinic for human relations in Ústí nad Labem, the Educational Institute for Children and Youth in Děčín Boletice, Etopcentrum Děčín, Země dětí Česká Kamenice Children's home, Special schools Děčín Bynov, the Pedagogical psychological clinic in Děčín, Tyfloservis Ústí nad Labem, the Institute for Social Care of Mentally Handicapped People Skalice u Litoměřic, the Zahrada Praha 8 Integration centre, CESPO Ústí nad Labem, Jurta o.s. – the Osmý den Děčín Agency for Supported Employment.

Project outputs:

- 2 psycho-social programs – “Visiting the zoo together” and – “Let's find ourselves by the animals“

- program for work rehabilitation of mentally handicapped people

/09. 03. 2005/, with an assessment of the specific project results by experts, including psychologists, psychiatrists, special pedagogues, ethnologists and zoological garden workers, supplemented by lectures on the subject of activities assisted by animals and zoo therapy.

- the Czech-German volume of articles from the “Animals for people – Tiere den Menschen“ project.

- printed materials: exercise books “Visiting the zoo together” (in Czech and German), a map of the “Let us find ourselves by the animals” program, printed materials with the range of programs offered.

The “1st across the border Zoo-School phase no. 3” project took place with the objective of improving the quality of the programmes offered and creating technical facilities for the newly constructed Centre for environmental education. The project was realized during the period July 2004 March 2006 with financing from the State fund for the environment.

Outputs from the project in 2005:

- an interactive adventure path called “Let's find ourselves by the animals” (also a part of the “People for animals” project)

- information boards about animals supplemented with opportunities to experience sensations by sight, smell and touch

- electronic equipment audio tour-guide and information box

- exercise book for Nursery Schools “Monkey business”

The second year of “Dream night at the zoo” for chronically ill and handicapped children took place with the participation of 500 persons. Děčín zoo became involved in the EAZA campaign – “Shellshock” for the protection of endangered tortoise species, and since December 2005 the zoo has also been participating in another EAZA campaign “Save the Rhinos”, and an art competition was declared called “Draw your rhino”. A picture publication about our zoo containing photographs by our long-term co-worker and photographer of animals in our zoo, Mr. Oldřich Holana, was also published.

Involvement of representatives of the zoo in specialist organization activities:

Ing. Lubomír Moudrý

Union of Czech and Slovak Zoos – member of the committee and vice-president

Commission for zoological gardens – member of the commission

EAZA – European association of zoos and aquariums (October 2004–July 2005) – member of the executive committee and treasurer

Zuzana Slouková

EEP coordinator for the Fishing cat (until February 2005)

Mgr. Milada Petruš

EEP coordinator for the Fishing cat (from July 2005)

Zusammenfassung:

Im Jahr 2005 besuchten mehr als 70 000 Besucher unseren Zoo. Der Zoo hält sich hiermit auf den vorderen Rängen im Rahmen der Region Ústecký kraj und den ersten Rang in der Region Děčín.

Dank der Lizenz zur Betreiben eines Zoos entsprechend dem neuen Gesetz, welches das Recht der Europäischen Union in tschechischen Bedingungen zur Anwendung bringt, hat der Zoo Děčín erneut Fördermittel aus dem Programm des Umweltministeriums der Tschechischen Republik in einer Höhe von nahezu 800 Tsd. CZK erhalten. Im Oktober 2005 fand die historisch erste Kontrolle der Einhaltung der Bedingungen zur Herausgabe der Lizenz statt, unser Zoo bestand erfolgreich und ohne Vorbehalte.

Es fehlen jedoch noch immer Mittel für die Realisierung einer Wirtschaftsbasis, sowie weiterer Baumaßnahmen und der technischen Infrastruktur.

Im vergangenen Jahr musste unser Zoo alle freien Mittel in die Realisierung und die Vollendung des größten Investitionsprojekts in seiner Geschichte „Zooschule Zentrum für Umwelterziehung im Zoo Děčín“ konzentrieren.

Der Wasserfonds der Region Ústecký kraj half uns die Sanierung der Wasserleitung und der Kanalisation zu finanzieren. In drei größten Gehegen des Zoos /für Prinz-Alfred Hirsche, Hirscheber und die Fauna Südamerikas/ wurde ein automatisches Bewässerungssystem installiert.

Es gelang die Fortpflanzung vieler seltener und bedrohter Tierarten: 0,1 Prinz-Alfred Hirsch, 1,1 Europäischer Nerz, 1,0 Schneeziege, 0,1 Vikunja, 0,1 Wieselkatze, 0,2 Moschuslori, 0,2 Balistar, 0,1 Nachtreiher. Aus dem Zoo Chemnitz wurden 0,4 Springtamarine, eine bedrohte Primatenart, gebracht. Der Zoo Děčín gliederte sich in das Förderprogramm „Landschaftspflege“ ein, in dessen Rahmen 20 Nistboxen für Gänseäger und 10 Boxen für Steinkäuze installiert wurden.

In den Sommermonaten begann unser Zoo zum ersten Mal geführte Rundgänge für die Besucher anzubieten.

Realisierte Projekte:

Vollendet wurde das Pilotprojekt „Tiere den Menschen“, gerichtet allgemein auf die Untersuchung der Möglichkeiten der Zoos auf dem Gebiet der psycho- und sozio-therapeutischer Tätigkeiten und die spezifischen Möglichkeiten des Zoo Děčín auf diesem Gebiet. Das Projekt lief vom November 2004 bis März 2005.

Unsere Partner waren Tierpark Chemnitz, CJD Chemnitz, YMCA Ústí nad Labem, Zentrum für soziale Hilfe Litoměřice. Am Projekt arbeiteten viele Organisationen zusammen: Assoziation der Ältern und Freunde von körperlich behinderten Kindern, Beratungsstelle für zwischenmenschliche Beziehungen Ústí nad Labem, Erziehungsheim für Kinder und Jugendliche Děčín Boletice, Etopcentrum Děčín, Kinderheim Země dětí Česká Kamenice, Spezialschule Děčín Bynov, Pädagogisch-psychologische Beratungsstelle Děčín, Tyfloservis Ústí nad Labem, Heim für Menschen mit Mentalbehinderungen Skalice bei Litoměřice, Integrationszentrum Zahrada Praha 8, CESPO Ústí nad Labem, Jurta o.s. Agentur für gestützte Beschäftigung Osmý den Děčín

Resultate des Projekts:

- 2 psychosoziale Programme - „Zusammen in den Zoo“ und „Wir finden uns bei Tieren“
- Abschlussseminar des Projekts „Zvířata lidem - Tiere den Menschen“ /9.3.2005/, mit der Auswertung konkreter Ergebnisse des Projekts durch Experten auf dem Gebiet der Psychologie, Sozialpädagogen, Ethologen und Mitarbeiter der Zoos, ergänzt durch Vorträge zum Thema Aktivitäten mit Tieren und Zootherapie.

- deutsch-tschechisches Sammelwerk der Beiträge vom Seminar „Zvířata lidem - Tiere den Menschen“

- Druckerzeugnisse: Arbeitshefte „Zusammen in den Zoo“ (CZ/DT), Karte zum Programm „Wir finden uns bei Tieren“, Programmangebot

Vorgenommen wurde das Projekt „1. grenzüberschreitende Zoo-Schule, Etappe Nr. 3“ mit dem Ziel der Verbesserung des Programmangebots und der Schaffung der technischen Basis für das neu entstehende Zentrum für Umwelterziehung. Das Projekt wurde im Zeitraum Juli 2004 – März 2006 unter Finanzierung des Staatlichen Umweltfonds realisiert.

Ergebnisse des Projekts im Jahr 2005:

- interaktiver Abenteuerpfad „Wir finden uns bei Tieren“ (auch Bestandteil des Projekts „Tiere den Menschen“)
- Informationstafeln über Tiere, ergänzt durch Duft und Gefühlsempfindungen
- elektronische Einrichtungen - Tonführer und Informationsbox
- Arbeitsblatt für Kindergärten - „Affensachen“

Veranstaltet wurde der 2. Jahrgang der „Traumnacht - Dreamnight at the zoo“ für chronisch kranke und behinderte Kinder mit einer Teilnahme von 500 Personen. Der Zoo Děčín gliederte sich in die EAZA-Campagne „Shellshock“ zur Rettung bedrohter Schildkrötenarten ein, ab Dezember 2005 nimmt der Zoo an einer weiteren EAZA-Campagne teil - „Rettet die Nashörner“, ausgerufen wurde der Wettbewerb „Male dein Nashorn“.

Herausgegeben wurde die Bildpublikation über unseren Zoo mit Fotografien unseres langjährigen Mitarbeiters und Tierfotografen, Herrn Oldřich Holan.

Vertreter unseres Zoos in Fachorganisationen:

Ing. Lubomír Moudrý

Union der Tschechischen und Slowakischen Zoos - Mitglied des Rates und Vizepräsident
Kommission für Zoologische Gärten - Mitglied der Kommission

EAZA - Europäische Assoziation der Zoos und Aquarien (Oktober 2004–Juli 2005), Mitglied des Exekutivausschusses und Kassensführer

Zuzana Slouková

Koordinatorin des EEP für die Fischkatze (bis Februar 2005)

Mgr. Milada Petru

Koordinatorin des EEP für die Fischkatze (ab Juli 2005)

spenzoři/ sponsors

DÁRCE

SPONSOR

HODNOTA DARU /Kč/

GIFT /in Kč/

Izopol, Dolní Poustevna	10 000,--
Dopravní podnik města Děčína	10 000,--
Lovochemie, Lovosice	14 982,10
Stomix Děčín, spol. s.r.o.	3 570,--
Překladatelský servis Skřivánek s.r.o., Ústí n. L.	5 831,--
Martin Rosulek Rosservis, Děčín	8 568,--
Nowaco Czech Republic, s.r.o., Praha	30 000,--
DeNas Děčín s.r.o.	6 664,--
Karel Horyna, Děčín	5 000,--
RNDr. Jana Knápková - tvorba software, Olomouc	4 000,--
Miloslava Janská, Benešov nad Ploučnicí	2 100,--
Hamé, a.s., Babice	5 000,--
Mgr. Karel Ungermaun, Prostějov	1 740,--
Manželé Sedláčkovi, Rumburk	1 200,--
MUDr. Jitka Kreuterová, Děčín	9 270,--
Klub českých turistů, Krásná Lípa	1 510,--
Rodina Granátova, Děčín	700,--
Irena a Aleš Volešákovi, Děčín	1 000,--
Vladimír Beran, Děčín	6 440,--
Základní škola Školní, Krásná Lípa	700,--
DeCe CONSULT s.r.o., Děčín	5 040,--
DeCe COMPUTERS s.r.o., Děčín	5 040,--
Karate klub Děčín Jan Steklý	1 560,--
Stap Vilémov	6 790,--
Jana Hrdličková Oční optika, Děčín	10 650,--
Ladislav Milota, Praha	900,--
Základní škola Míru, Boletice n. L.	520,--
Základní škola Máchovo náměstí, Děčín	500,--
Sbor dobrovolných hasičů, Krásná Lípa	1 060,--
Jiří Brunhofer, Rumburk	2 000,--
Rodina Vrábelova, Děčín	1 040,--
Základní škola Gen. Svobody, Nový Bor	1 402,--
Rodina Jakubcova, Rumburk	500,--
Kristýnka Donátová, Děčín	1 000,--
Bc. Martin Svoboda, Děčín	3 840,--
Základní a mateřská škola Dobkovice	690,--
MUDr. Mahulena Čejková, Děčín	1 000,--
Manželé Drozdovi, Děčín	1 570,--
Ing. Zdeněk Jeřábek, Praha	1 680,--
Základní škola Jílové u Děčína	3 890,--
ZŠP Benešov nad Ploučnicí	690,--
Rodina Malých, Litoměřice	520,--
Monika a Davídek Palacovi, Děčín	690,--
Romanka Březovská, Děčín	670,--
Rodina Bendova, Děčín	1 680,--
Gymnázium Děčín - třída V3A	1 600,--
Manželé Skalských, Děčín	1 270,--
MUDr. Jarmila Staňková, Jílové u Děčína	9 880,--
H2 plast, s.r.o., Stružnice	5 600,--
Eva Zajícová, Česká Lípa	690,--
Nikola Ponižilová, Děčín	6 790,--
Mateřská škola K. H. Borovského, Boletice n. L.	2 347,50
Martin Čekal, Děčín	3 000,--
Architektonická kancelář Děčín	2 530,--
JUDr. Jan Červenka, Roudnice n. L.	1 500,--
Ing. Lubomír Moudrý, Ústí n. L.	2 700,--
Familie Rasch, Rosenthal	1 270,--

Josef Ulbig, Pirna	700,--
Gabriele Brühl, Pirna	838,59
Hans-Peter Reinhardt, Heiligenstadt	6 576,75
Alfred Godau, Berlín	7 371,--
Familie Klauß, Altenberg	4 632,--
Gisela Klauß, Altenberg	5 790,--
CELKEM	24 8 282,94

Zvláštní poděkování Special thanks to Eine besondere Danksagung

Město Pirna	zajištění organizace adopce zvířat na německé straně
Evropská unie	příspěvek z programu Phare CBC 2001 (Společný fond malých projektů) na realizaci projektu Zvířata lidem
Ministerstvo životního prostředí ČR	poskytnutí příspěvku na provozování zoologické zahrady
Státní fond životního prostředí ČR	poskytnutí příspěvku na projekt 1. přeshraniční Zoo-Škola - 3. etapa, ZOOŠKOLA - Středisko environmentální výchovy (prostřednictvím Města Děčína)
Ústecký kraj	poskytnutí dotace z Fondu vodního hospodářství na rekonstrukci místního vodovodu a kanalizace
Město Děčín	spolufinancování projektu ZOOŠKOLA - Středisko environmentální výchovy
Úřad práce Děčín	dotace na zřízení 4 veřejně prospěšných pracovních míst
Zoo Chemnitz	deponace 4 samic ohrožených primátů kalimiko
Steko, spol. s r.o. Divize Vstupní systémy	výrazná sleva na automatické dveře do SEV
Sublima	bezplatná dodávka dřeva pro dřevěné podlahy do obou výukových místností SEV
Bushman	poskytnutí pracovního oblečení zaměstnancům zoo
RNDr. Jana Knápková	- tvorba software, Olomouc darovaný program pro zpracování mezd pro rok 2005 a darované programové vybavení PortLink
Nadační fond Most naděje, Alcan Děčín Extrusions, s. r. o., Česká spořitelna, a. s., Dinbier Elektronik, Hypoteční banka, S a M silnice a mosty Děčín, a. s., Penzion Pastis, Hotel Faust, Salon pánské módy Václav, František Očko, Lima Food, s. r. o.	finanční a materiální podpora uspořádání 2. ročníku večera pro chronicky nemocné a postižené děti „Noc snů – Dreamnight at the zoo“

Lesní úřad Děčín   bezplatné poskytování materiálu pro úpravu expozic

Josef Dvořák, majitel společnosti Izopol Dolní Poustevna
soustavná finanční podpora zoo od roku 1998

Městská knihovna Děčín
bezplatné poskytnutí prostor k realizaci přednáškového cyklu
Z Čech na různé konce světa

Rádio Děčín   celoroční bezplatné zveřejňování inzerátů a upoutávek